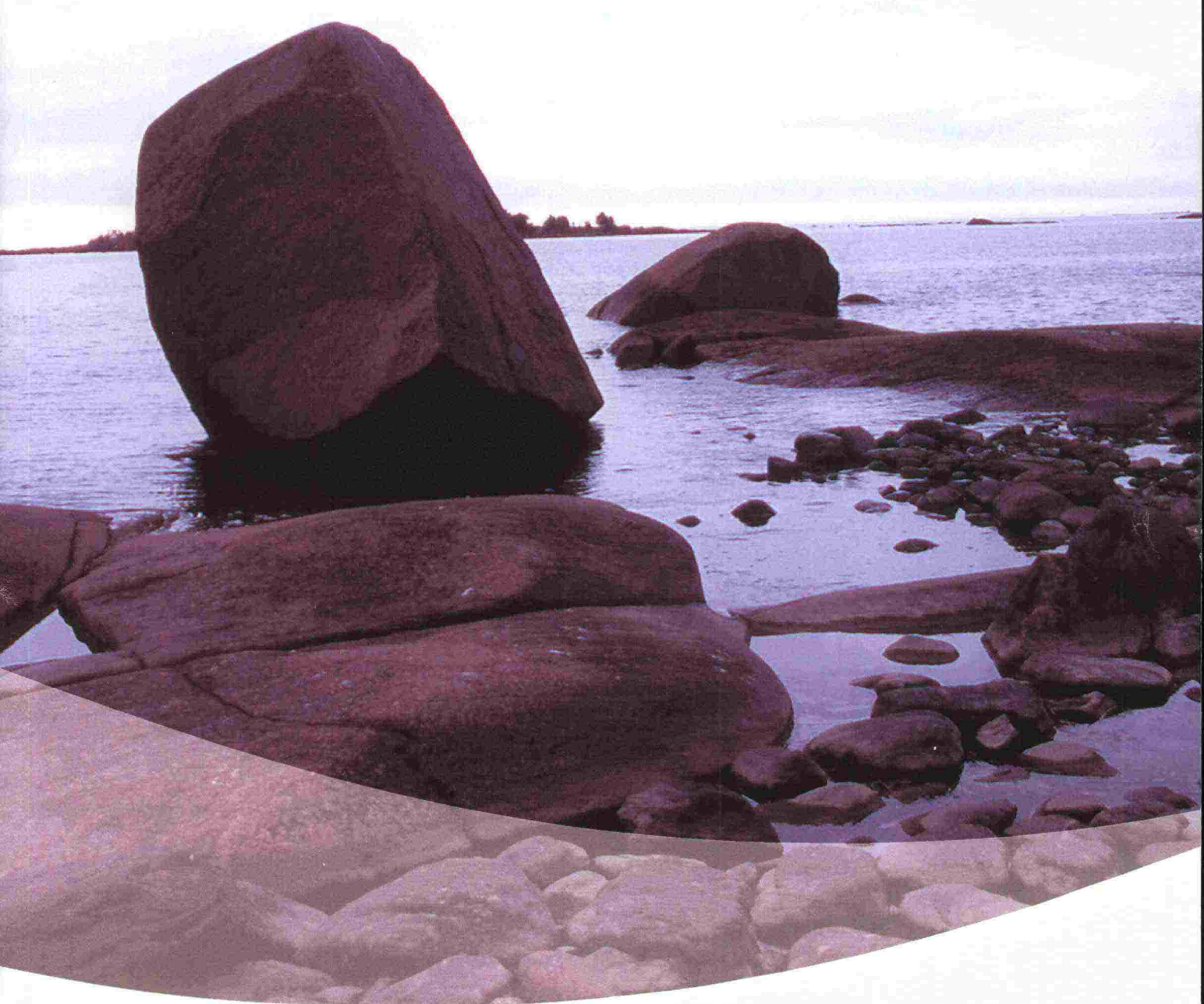

Merenkululaitoksen alueellistamisselvitys

Selvitys liikenne- ja viestintäministeriölle

Merenkululaitos

Sisällysluettelo

1. Yhteenveto	2
2. Johdanto	4
I Sisäinen tuotanto	8
3.1 Nykyiset tehtävät ja tehtävänjako	8
3.2 Sisäisen tuotannon johdon sijainti	8
3.3 Toiminnoittainen tarkastelu	11
3.3.1 Karttatuotanto	11
3.3.2 Merenmittaustuotanto	11
3.3.3 Suunnittelupalvelut	12
3.3.4 Väylätuotanto	12
II Viranomais- ja tilaajatehtävät	13
4.1 Koko keskushallinnon alueellistaminen	13
4.2 Toiminnoittainen tarkastelu	16
4.2.1 Väylänpito	16
4.2.2 Meriliikenteen ohjaus	17
4.2.3 Meriturvallisuus	18
4.2.4 Merikartoitus	19
4.2.5 Talvimerenkulku	19
4.2.6 Yhteysalusliikenne	20
4.3 Tilaaja-viranomaisen organisointi	20
III Tukipalvelut	22
5.1 Nykyiset tehtävät ja tehtävänjako	22
5.2 Vaihtoehtotarkastelu	24

1. Yhteenvedo

Hallituksen iltakoulussa 5.5.2004 annettiin ministeriöille toimeksianto valmistella hallinnon alansa alueellistamisselvitykset. Sen mukaisesti Merenkululaitoksesta tulee laatia valtioneuvoston asetuksen valtion yksikköjen ja toimintojen sijoittamista koskevasta toimivallasta 567/2002 6 §:n mukainen sijoittamisselvitys marraskuun loppuun 2004 mennessä. Velvoite tehdä alueellistamisselvitys johtuu Merenkululaitoksen rakennemuutoksesta. Rakennemuutoksessa tuotantotehtävät eriytetään tilaaja- ja viranomastehtävistä erillisiin liikelaitoksiin. Rakennemuutos on kesken. Sisäisen tuotannon mahdollinen eriyttäminen Merenkululaitoksesta ja tilaaja-viranomaistoimintojen hallintomalli selvitetään edelleen.

“Merenkululaitoksen henkilöstö on hajautunut alueellisesti toiminnan painopisteiden mukaisesti”

Merenkululaitoksen toiminta jakautuu viranomais- ja tilaajatehtäviin, sisäiseen tuotantoon ja tukipalveluihin. Viranomais- ja tilaajatehtävät jakautuvat toimintoihin, joita ovat väylänpito, merikartoitus, meriliikenteen ohjaus, meriturvallisuus ja talvimerenkulku sekä yhteysalusliikenne. Tuotanto jakautuu väylä-, merenmittaus- ja me-

rikarttat tuotantoon sekä suunnittelu- palveluihin. Tukipalveluihin lukeutuvat talous-, tieto-, yleis- ja henkilöstöhallinnon palvelut. Tähän kuuluu lisäksi muun muassa tilasto-, merenkulun tuki- ja alusrekisteritehtävät ja laitoksen johto-, ohjaus- ja kehittämistehtävät sekä viestintä ja sisäinen tarkastus.

Merenkululaitoksen henkilöstö on hajautunut alueellisesti toiminnan painopisteiden mukaisesti. Toimipisteverkko on laaja ja kattaa koko Suomen. Merenkululaitoksessa työskentelee tällä hetkellä noin 786 vakinaista henkilöä, joista alueilla työskentelee noin 471 henkilöä ja Helsingissä noin 315 henkilöä.

Merenkululaitos on rakennemuutoksessa, jossa olemassa oleva henkilöstö jakautuu tilaaja- ja tuottajajyksiköihin. Suurena haasteena tässä jakautumisessa on osaamisen ja henkilöstön riittävyys jo ennestään ohuessa organisaatiossa. Lähtökohta organisoinnille ovat merenkululaitoksen tehtävien tehokas ja taloudellinen hoitaminen sekä asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeet. Ne tehtävät, jotka vaativat toiminnallisesti esimerkiksi asiakaspalvelun ja edunvalvonnan kannalta alueellisia toimintoja, hoidetaan kentällä.

Alueellistamistoimenpiteiden näkökulmasta suuri haaste on jo olemassa olevan henkilökunnan asema. Nykyinen henkilökunta ei ole valmis siirtymään pois pääkaupunkiseudulta.

Luonnollisesta poistumasta korvataan vain osa uusrekrytoinneilla ja rekrytoinnit suunnataan kaikista keskeisimpiin ja kriittisimpiin tehtäviin. Uusrekrytoinnit suuntautuvat jo nyt pääosin alueille.

Sisäinen tuotanto

Tuotantotoiminnan osalta selvitetiin sisäisen tuotannon johdon ja esikunnan sijainti, joissa vaihtoehtoina olivat nykyiset piirikonttoripaikkakunnat, ja tuotantoyksiköiden sijainti.

“Sisäisen tuotannon esikunnan sijoittaminen Lappeenrantaan tukee valtiohallinnon aluepoliittisia pyrkimyksiä”

Johtopäätös selvityksessä on, että sisäisen tuotannon esikunta sijoitetaan Lappeenrantaan. Sijaintia puoltavat toiminnalliset ja alueelliset syyt. Sisäisen tuotannon eriytyminen Merenkululaitoksesta ratkaistaan myöhemmin jatkoselvitystyössä. Sisäisen tuotannon esikunnan sijoittuminen Lappeenrantaan tukee valtiohallinnon aluepoliittisia pyrkimyksiä.

Väylätuotannon johto sijoittuu Lappeenrantaan. Väylätuotanto toimii alueellisesti ja jakautuu kahteen tuotantoalueeseen, rannikko- ja sisävesialueeseen. Sisävesialueen väylätuotantoalue sijoittuu Lappeenrantaan ja rannikkoalueen tuotantoalueen sijoittuminen on tarkoitus ratkaista tämän vuoden aikana. Muiden pienten tuotantoyksiköiden johto sijoittuu Helsinkiin. Merikarttatuotanto jatkaa keskittyneenä Helsingissä. Merenmittaustuotanto toimii alueilla (aluksilla). Suunnittelupalvelujen pitkän aikavälin keskittämisen paikkakunta valitaan vasta sijoittumisprosessin jälkeen. Nykyisen henkilökunnan sijainti ja toiminnan painopisteet tukevat tehtyjä johtopäätöksiä.

Viranomais-tilaajatehtävät

Tilaaja-viranomais-toiminnoissa tarkasteltiin koko keskushallinnon alueellistamista ja toimintoittain työnjaon vaih-

toehtoja. Tilaaja-viranomais-tehtävissä on noin 292 henkilöä, joista noin 150 sijoittuu alueille.

Työnjaon osalta tarkasteltiin vaihtoehtoisina malleina toiminnan keskityksen astetta ja alueellisuutta sekä verkostoitumisastetta. Väylänpidon osalta johtopäätöksenä on, että toimintaa jatketaan nykyisen työnjaon pohjalta. Alueellisia väylänpitoyksiköitä vahvistetaan ja rekrytoinneista pääosa suunnataan alueille. Tilaaja-tuottaja jakautuminen saatetaan loppuun väyläpidon ja merikartoituksen hankintastrategiaprojektin pohjalta. Meriliikenteen ohjauksen osalta johtopäätös on, että toimivaltainen viranomainen jatkaa Helsingissä ja perustetaan valtakunnallisesti keskitetty operatiivinen vastuuyksikkö. Operatiivisen vastuuyksikön sijainti ratkaistaan myöhemmin hallintomalliselvityksen yhteydessä. Rekrytoinneista pääosa suunnataan alueille.

“Laitoksen hallintomalli muutettaisiin siten, että merenkulkupiirit hallinnollisina yksiköinä lakkaisivat ja muuttuisivat alueellisiksi palveluyksiköiksi”

Meriturvallisuuden osalta johtopäätös on, että toimintaa jatketaan nykyisen mallin pohjalta, jossa tehtäviä hoidetaan myös alueilla. Henkilöiden sijoittuminen tarkistetaan toiminnan painopisteiden mukaiseksi. Hallinnon tehostamismahdollisuudet arvioidaan. Operatiivisia tehtäviä siirretään edelleen alueille. Merikartoituksen toiminta jatkuu nykyisellä, keskitetyllä toimintamallilla Helsingissä. Tilaaja-tuottaja organisoituminen etenee väylänpidon ja merikartoituksen hankintastrategia-hankkeen pohjalta. Talvimerenkulun toimintaa (kolme henkilöä) jatketaan nykyisellä, keskitetyllä toimintamallilla Helsingissä. Yhteysalusliikenteen toimintaa jatketaan nykyisellä, keskitetyllä toimintamallilla Turussa.

Alueellistamista voidaan viranomais- ja tilaajatehtävissä parhaiten to-

teuttaa toimintojen sisällä vahvistamalla alueiden vahvuuksia, keskittämällä nyt hajautetusti hoidettavia tehtäviä alueilla ja kohdistamalla rekrytointeja alueille. Kaikkien tilaaja- ja viranomais-tehtävien alueellistaminen ei ole perusteltua toiminnallista, taloudellisista tai henkilöstöön liittyvistä syistä. Tiivis kansainvälinen yhteistyö ja sidosryhmäyhteydet puoltavat näiden tehtävien pysymistä Helsingissä. Erityisesti on otettava huomioon kehitys EU-tasolla. Yhteistyö EU:n tasolla (Euroopan meriturvallisuusvirasto, EMSA) on tiivistynyt entisestään ja on jo lähes päivittäistä. Vaikka kaikkia tilaaja- ja viranomais-tehtäviä ei nähdä perusteltuna siirtää pois Helsingistä, alueellisia yksiköitä vahvistetaan toimintoittaisen työjako-tarkastelun mukaisesti ja rekrytointeja suunnataan alueille.

Tilaaja-tuottajajoon seurauksena selvitetään ehdotusta, minkä mukaisesti laitoksen hallintomalli muutettaisiin siten, että merenkulkupiirit hallinnollisina yksiköinä lakkaisivat ja muuttuisivat alueellisiksi palveluyksiköiksi. Ehdotusta selvitetään edelleen kevään 2005 aikana. Tarkoitus on, että tilaaja-viranomaisen hallintomalli vastaa uusia tarpeita ja mahdollistaa henkilöresurssien tehokkaan käytön. Hallintomallin mahdollisesta muutoksesta huolimatta tällä hetkellä alueilla hoidettavat alueviranomaisen tehtävät, edunvalvonta ja operatiiviset tehtävät jäävät alueille.

Tukitoiminnot

Tukitoimintojen operatiivisissa tehtävissä nojaututaan valtionhallinnon yhteisiin ratkaisuihin Kieku- ja Time-ohjelmien mukaisesti. AlueellistamISRatkaisut tapahtuvat näiden ohjelmien puitteissa. Asiantuntijapalveluissa verkotutaan enemmän liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten kesken. Prosesseja kehitetään ja sähköistetään valtiohallinnon suuntaviivojen pohjalta. Perusteluna muutokselle ovat toiminnalliset ja taloudelliset syyt.

2. Johdanto

Toimeksianto

Hallituksen iltakoulussa 5.5.2004 annettiin ministeriöille toimeksianto valmistella hallinnon alansa alueellistamisselvitykset. Sen mukaisesti Merenkululaitoksesta tulee laatia asetuksen (567/2002) 6 §:n mukainen sijoittamisselvitys (Lipponen II) marraskuun loppuun 2004 mennessä.

Sijoittamisselvityksen tulee sisältää tiedot sijoittamisvaihtoehtojen toiminnallisista, taloudellisista, alueellisista ja henkilöstöön liittyvistä vaikutuksista.

Linjaus tarkastelutavaksi

Merenkululaitos on tehnyt 4.8.2004 ehdotuksen liikenne- ja viestintäministeriölle alueellistamisselvityksen tekevaksi. Liikenne- ja viestintäministeriö on hyväksynyt ehdotuksen.

Tämän mukaisesti alueellistamisselvitys tehdään osa-alueittain luonnollisten toimintokokonaisuuksien 1) sisäisen tuotanto, 2) tilaaja/viranomainen ja 3) tukitoiminnot pohjalta ja viedään läpi henkilöstösuunnitelmaprojektin yhteydessä. Tämä mahdollistaa alueellistamishankkeen tavoitteiden ja toisaalta Merenkululaitoksen kehittämistoiminnan kannalta optimaalisen etenemismallin. Ehdotettu etenemismalli varmistaa tarkastelun aitouden lisäksi sen, että pystytään hyödyntämään Merenkululaitoksen avainhenkilöiden osaaminen ja ajankäyttö mahdollisimman tehokkaalla tavalla.

Alueellistamiseen liittyvät selvitykset ja päätökset tehdään tässä uudelleenorganisoinnin yhteydessä, jotta organisointiin liittyvät kysymykset saadaan vietyä kerralla loppuun ja pystytään keskittymään jatkossa uuden asiantuntija-Merenkululaitoksen tulevaisuuden rakentamiseen.

Tilaaja-iranomaistoiminnan osaselvityksessä tarkastellaan toimintoittain piirien ja keskushallinnon roolien selkeyttäminen ja piirien erikoistuminen. Keskushallinnon nykyisten tehtävien vaihtoehtoisina sijaintipaikkakuntina

selvitetään nykyisiä piirikonttoripaikkakuntia.

Tuotantotoiminnan osalta tehdään selvitys sisäisen tuotannon johdon ja esikunnan sijainnista, joissa myös vaihtoehtoina ovat nykyiset piirikonttoripaikkakunnat. Sisäinen tuotanto on osa Merenkululaitosta. Myöhemmin mahdollisessa eriytymis-/liikelaitostamisvaiheessa sijoittuminen tarkistetaan kokonaisorganisointivaihtoehdon mukaisesti. Vastaavaa alueellistamistarkastelua ei tällöin enää tehdä, vaan sijoittuminen tapahtuu liiketaloudellisin perustein.

Tukitoimintojen osalta selvitetään rutiinipalvelujen ulkoistamisvaihtoehtot (tukipalveluryhmien selvityksiin verraten). Asiantuntijapalvelujen osalta selvitetään yhteistyömalli muiden väylävirastojen kesken.

Koska Merenkululaitoksella on alueellinen organisaatio, vaihtoehtoisina sijaintipaikkakuntina selvitetään nämä olemassa olevat piirikonttoripaikkakunnat. Tämä tukee tuottavuusajattelua ja on myös pitkälti linjassa alueiden määrittelyjen klustereiden kanssa (AKO-profilijulkaisu).

Henkilöstön osallistuminen ja vaikutusmahdollisuudet

Alueellistamisselvitys tehdään henkilöstösuunnitelmaprojektin yhteydessä ja siinä hyödynnetään johdon strategiaseminaarin linjaukset. Projektissa pyritään mahdollisimman vuorovaikutukselliseen viestintään. Projektin ohjausryhmänä toimii laitoksen johtoryhmä, jossa on henkilöstön edustus. Projektiryhmässä on myös henkilöstön edustus. Strategiset linjaukset tehdään johdon strategiaseminaarissa, johon myös henkilöstön edustaja osallistuu. Lisäksi henkilökunnalle on tehty kysely alueellistamisesta ja annettu mahdollisuus keskustella alueellistamisesta intranetin keskustelupalstalla. Alueellistamisselvitys kootaan virkamiestyönä ja käsitellään laitoksen yhteistyötoimikunnassa ja laitoksen johtoryhmässä

sekä johtokunnassa. Kaikissa näissä on henkilöstön edustus.

Merenkululaitoksen rakennemuutos

Merenkululaitoksessa on meneillään rakennemuutos, jossa tuotantotoiminnot eriytetään viranomais- ja tilaajatehtävistä. Alueellistamisselvitys tulee näin ollen kesken rakennemuutoksen. Ensiarvoisen tärkeää on, että rakennemuutoksen jokaisessa vaiheessa ei tehdä erillistä alueellistamisselvitystä, vaan rakennemuutos nähdään kokonaisuutena, josta tehdään alueellistamisselvitys. Tehdyn linjauksen mukaisesti tällä alueellistamisselvityksellä katetaan selvitystarve koko rakennemuutoksen osalta.

"Ehdotettu etenemismalli varmistaa, että pystytään hyödyntämään Merenkululaitoksen avainhenkilöiden osaaminen ja ajankäyttö mahdollisimman tehokkaalla tavalla"

Merenkululaitoksen organisaatio on uudistunut vuoden 2004 alusta. Organisaatiomuutosta koskevat lait tulivat voimaan vuoden 2004 alusta (HE 83/2003, lait 937/2003, 938/2003 ja 939/2003). Organisaatiomuutoksessa Merenkululaitoksen keskushallinto organisoitiin toimintojen pohjalle ja osa tuotantotoiminnoista eriytettiin laitoksesta. Merenkululaitoksen toiminta on jatkunut uusimuotoisena ja sen rinnalle perustettiin Luotsausliikelaitos sekä Varustamoliikelaitos. Merenkululaitos on jatkanut nettobudjetoituna laitoksena.

Merenkululaitoksen organisatiouudistus jatkuu talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjausten mukaisesti vuoden 2004 aikana siten, että väylänpidon ja merikartoituksen tuotantotoiminnot erotetaan sisäisesti viranomais- ja tilaajatehtävistä. Merenkululaitoksen sisällä tapahtuva toimintojen eriyttäminen saatetaan loppuun kuluvan vuoden loppuun mennessä. Merenkululaitoksen strategisena ta-

voitteena on, että sisäisen tuotannon eriyttäminen Merenkululaitoksesta pyritään saamaan mukaan seuraavaan hallitusohjelmaan. Mahdollisen eriyttämisen organisointivaihtoehdot ratkeavat tuonnempana. Myöhemmin mahdollisessa eriytymis-/liikelaitostamisvaiheessa sijoittuminen tarkistetaan kokonaisorganisointivaihtoehdon mukaisesti. Vastaavaa alueellistamistarkastelua ei tällöin enää tehdä, vaan sijoittuminen tapahtuu liiketaloudellisin perustein.

Tuotantotehtävien eriyttämisen myötä selvitetään myös tilaaja-viranomaisen optimaalinen organisoituminen. Merenkululaitoksen johto on antanut tästä ehdotuksen, jota lähdetään selvittämään edelleen. Tavoitteena on, että tilaaja-viranomaisen organisoituminen selvitetään kevään 2005 aikana, päätökset tehdään (eduskunta) syksyn 2005 aikana ja muutos astuu voimaan vuoden 2006 alusta. Tällä alueellistamisselvityksellä katetaan myös tämä tilaaja-viranomaisen organisaatiomuutos.

Merenkululaitoksen tehtävät

"Merenkululaitos turvaa meritien maailmalle."

Laitoksen tehtävänä on keskittyä toimialansa päätehtäviin, joita ovat kauppamerenkulun ja muun vesiliikenteen toimintaedellytysten ylläpito ja kehittäminen koko valtakunnan alueella. Lisäksi laitos vastaa merenkulun viranomaistehtävien hoitamisesta.

Merenkululaitoksesta annetussa laissa määritellyt Merenkululaitoksen tehtävät ovat:

- huolehtia hallinnoimiensa vesiväylien ylläpidosta ja kehittämisestä;
- ohjata ja valvoa vesiväylänpitoa koko maassa;
- huolehtia merikartoituksen ylläpidosta ja kehittämisestä;
- huolehtia alusliikennepalvelujen ylläpidosta ja kehittämisestä;
- huolehtia vesiliikenteen turvallisuudesta ja alusturvallisuudesta;

- huolehtia vesiliikenteeseen liittyvistä turvatoimista;
 - huolehtia jäänmurtoon, väyläaluspalveluihin ja saariston yhteysalusliikenteeseen liittyvistä viranomais- ja tilaajatehtävistä;
 - huolehtia niistä luotsaustoimintaan kuuluvista tehtävistä, jotka eivät muun lain mukaan kuulu Luotsausliikelaitokselle;
 - huolehtia alan kansainvälisestä yhteistyöstä;
 - pitää alusrekisteriä ja hoitaa aluskiinnitysasioita; sekä
 - myöntää merenkulun ja muun vesiliikenteen edistämiseen kuuluvia avustuksia.
- Lisäksi Merenkululaitos kerää suunnittelu- ja valvontatehtäviään sekä merenkulutilastojen laatimista varten tietoja alusten liikennöinnistä Suomen satamissa ja aluksissa kuljetettavista matkustaja- ja tavaramääristä.

Näiden lisäksi muussa muun muassa vesiliikennettä ja meriturvallisuutta koskevassa lainsäädännössä on asetettu Merenkululaitokselle lukuisia tehtäviä. Esimerkiksi radiopelastuslaissa on

määritelty radioturvallisuusviestintä Merenkululaitoksen tehtäväksi.

Strategiset tavoitteet

Merenkululaitos vastaa kauppamerenkulun ja muun vesiliikenteen perustoimintaedellytysten ylläpitämisestä ja kehittämisestä taloudellisesti, turvallisesti ja ympäristöä säästäen. Toiminnan perustana ovat turvallinen ja tehokas kauppamerenkulku sekä yhteiskunnan ja asiakkaiden tarpeet. Toiminnassaan laitos keskittyy viranomaisen ja palvelujen tilaajan tehtäviin ja eriyttää palvelutuotantonsa erillisiin liikelaitoksiin. Tarvitavat tuotteet ja palvelut hankitaan alalla toimivilta liikelaitoksilta ja yrityksiltä kilpailuttamista asteittain lisäten. Laitoksella on osaava henkilöstö ja hyvät työolot.

“Merenkululaitos tarjoaa kaikki vesiliikenteen tarvitsemat viranomaispalvelut tasapuolisesti koko maassa”

Keskeiset päämäärät

- Laitoksen toiminnan peruslähdekohdina ovat asiakkaiden tarpeet ja tyytyväisyys sekä tehokas ja turvallinen merenkulku.
- Laitoksella on selkeät ja johdonmukaiset toimintatavat ja hyvä kokonaisnäkemys toimialansa tilasta ja kehittämistarpeista. Toiminta optimoidaan asiakkaiden ja yhteiskunnan odotuksia vastaavaan laatu- ja kustannustasoon.
- Laitos valmistelee toiminnoittaisen kilpailuttamisstrategian ja hankintaohjelman suunnitelmakauden alkupuolella.
- Kustannustehokkuuden paranemisen, asiantuntevan palvelujen hankinnan ja kilpailuttamisen kautta asiakkaiden maksujen reaalitaso alenee.
- Laitos on kansainvälisesti ja kansallisesti arvostettu ja luotettava asiantuntija.
- Laitos noudattaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja sen henkilöstö on

asiantuntevaa ja yhteistyökykyistä. Työilmapiiri on asiantuntijavirastojen parhaalla tasolla.

Merenkululaitoksen alueellisuus

Aluepoliittisesti tarkasteltuna Merenkululaitos tarjoaa kaikki vesiliikenteen tarvitsemat viranomaispalvelut tasapuolisesti koko maassa. Palvelut kattavat meren rannikon ja sisävesistöjen alueet. Toiminnot ja palvelut ovat hinnoittelultaan ja hinnoitteluperusteiltaan alueiden tasapainoista kehitystä tukevia.

Merenkululaitoksen henkilöstö on hajautunut alueellisesti toiminnan painopisteiden mukaisesti. Toimipisteverkko on laaja ja kattaa koko Suomen. Merenkululaitoksessa työskentelee tällä hetkellä noin 786 vakinaista henkilöä, joista alueilla työskentelee noin 471 henkilöä ja Helsingissä noin 315 henkilöä.

Merenkululaitoksen organisaatio

Merenkululaitoksen organisaatio on jaettu viiteen valtakunnalliseen toimintoon 1) väylänpito, 2) merikartoitus, 3) meriliikenteen ohjaus, 4) meriturvallisuus ja 5) talvimerenkulku. Lisäksi Merenkululaitos hoitaa muun muassa saariston yhteysalusliikenteen viranomais- ja tilaajatehtäviä (Saaristomeren merenkulupiiri) sekä tilasto-, merenkulun tuki- ja alusrekisteritehtäviä (merenkulun tukipalvelut).

Merenkululaitoksen alueorganisaatio on perustettu vuoden 1990 organisaatiouudistuksen yhteydessä. Alueorganisaatio muodostuu neljästä merenkulupiiristä. Valtioneuvoston päätöksellä on vahvistettu piirien lukumäärä ja rajat. Merenkulupiirien keskuspaikat sijaitsevat Helsingissä, Turussa, Vaasassa ja Lappeenrannassa.

Keskushallinto huolehtii valtakunnallisista toiminnoista ja tukipalveluista. Keskushallinto valmistelee laitoksen toimintalinjat ja menettelyt

yhteistyössä merenkulupiirien kanssa. Keskushallinto vastaa toimintojen koordinoinnista, kehittämisestä, ohjauksesta, kansainvälisistä tehtävistä sekä toiminnan ja menetelmien laitosten yhtenäisyydestä. Lisäksi keskushallinto tuottaa johtamisessa tarvittavaa tietoa, koordinoi tutkimus- ja kehittämistehtäviä ja merkittäviä hankintoja sekä tuot-

Henkilöstön alueellinen sijainti	
Toimipiste	Henkilöstö
Helsinki, Porkkalankatu	275
Helsinki, Katajanokka	26
Helsinki, Lauttasaari	14
Porkkala	3
Kotka	18
Loviisa	3
Hanko	3
Högsåra	4
Nauvo	28
Ahvenanmaa	7
Turku	58
Turku, Latokari	7
Uusikaupunki	2
Rauma	2
Pori	9
Kaskinen	2
Vaasa	28
Vaasa, väyläasema	13
Kokkola	1
Oulu	12
Kajaani	1
Inari	1
Lappeenranta	61
L-ranta, Mustola	54
L-ranta, Lauritsala	2
Savonlinna	10
Joensuu	35
Kuopio	13
Tampere	10
Jyväskylä	20
Heinävesi	9
Puumala	2
Ristiina	2
Varkaus	8
Savonranta	3
Aluksilla	40
Yhteensä	786

Lähde: henkilöstötietojärjestelmä, tilanne kesäkuussa 2004

pakkosiirretä toiselle paikkakunnalle. Sama pätee alueellistamisen periaatteisiin.

Vuoden 2004 alussa tehdyn kyselyn perusteella nykyinen keskushallinnon henkilökunta ei olisi valmis siirtymään pois Helsingistä. Vastausprosentti kyselyyn oli korkea 79,6. Suu-

rin osa vastanneista, 81,7 prosenttia, ei olisi halukas siirtymään, 7,8 % olisi halukas ja 7,8 prosenttia olisi valmis harkitsemaan asiaa. 2,7 % vastanneista ei ottanut kantaa sijoittumiseen.

Saatujen kommenttien perusteella, voidaan todeta, että siirtymishalukkuuteen vaikuttaa se, että henkilöstö on vakiintunut asuntojen, puolisojen työpaikkojen, lasten koulujen, ystävien ja harrastusten ja yhteiskunnallisen toiminnan kautta nykyiseen tilanteeseen, eikä muuttohaluja juurikaan ole.

taa Merenkululaitoksen eri yksiköiden tarvitsemia asiantuntijapalveluja.

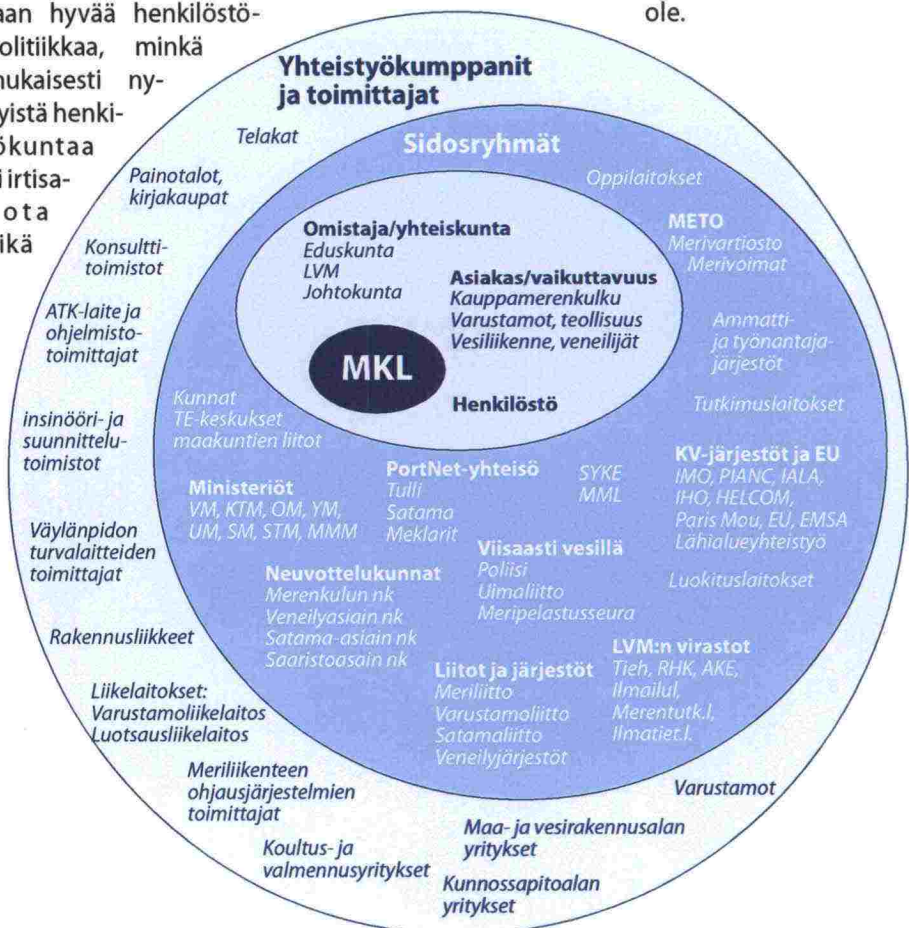
Merenkulkupiirit huolehtivat tulosvastuullisesti toimialueellaan valtakunnallisten toimintalinjojen ja menettelyjen sekä pääjohtajan asettamien tulostavoitteiden mukaisesti osana valtakunnallisia toimintoja niille määrättyistä väylänpidon viranomais- ja tilaajatehtävistä, meriliikenteen ohjauksen tehtävistä, alueviranomaisen tehtävistä ja kansainvälisistä tehtävistä sekä Saaristomeren merenkulkupiiri myös yhteysalusliikennetehtävistä.

Sisäisen tuotannon tehtävänä on huolehtia toimeksiannosta tai tulossopimusten pohjalta valtakunnallisesti väylänpidon ja merikarttoituksen tuotantotehtävistä, tuotannon t&k-toiminnasta ja kansainvälisestä yhteistyöstä.

Keskushallinnon tehtävissä korostuvat kansainvälinen yhteistyö ja yhteydenpito ministeriöihin ja eduskuntaan sekä valtakunnallinen rooli. Kansainvälisessä yhteistyön osalta EU:n tason yhteistyö on tiivistynyt entisestään esimerkiksi Euroopan meriturvallisuusviraston (EMSA) kautta. Keskushallinnon keskeisiä sidosryhmiä ovat ministeriöt, eduskunta, kansainväliset järjestöt, PortNet yhteisön jäsenet, tutkimuslaitokset, väylävirastot ja eri merenkulu-

Henkilökunnan asema ja siirtymishalukkuus

Merenkululaitoksessa noudetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa, minkä mukaisesti nykyistä henkilökuntaa ei irtisanoa eikä

I Sisäinen tuotanto

Selvityksen näkökulma

Tuotantotoiminnan osalta tehdään selvitys sisäisen tuotannon johdon ja esikunnan sijainnista, joissa myös vaihtoehtoina ovat nykyiset piirikonttoripaikkakunnat. Sisäinen tuotanto on osa Merenkulkulaitosta. Myöhemmin mahdollisessa eriytymis-/liikelaitostamisvaiheessa sijoittuminen tarkistetaan kokonaisorganisointivaihtoehtojen mukaisesti. Vastaavaa alueellistamistarkastelua ei tällöin enää tehdä, vaan sijoittuminen tahtuu liiketaloudellisiin perusteisiin.

3.1 Nykyiset tehtävät ja tehtävänjako

Väylänpidon ja merikartoituksen tuotanto-toiminnan tehtävänä on huolehtia toimeksiannostetusta tulossopimusten pohjalta valtakunnallisesti väylänpidon ja merikartoituksen tuotantotehtävistä, tuotannon t&k-toiminnasta ja kansainvälisestä yhteistyöstä.

Tämän vuoden loppuun mennessä muodostettava/muodostettu sisäinen tuotanto toimii hyvin alueellisesti hajautuneena toiminnan painopisteiden mukaisesti. Suurin osa henkilöstöstä toimii kahden-kolmen henkilön vä-

läsemilla ja vastaa ko. alueen väylien ja väylien turvalaitteiden huollosta. Merikarttatuoannosta karttojen painaminen ja jakelu on jo aikaisemmin ulkoistettu ja merenmittausalusten management-palvelut ostetaan Varusmaliikelaitokselta, jonka palvelukseen on siirtynyt suurin osa merenmittauksen merihenkilöstöstä.

Sisäisessä tuotannossa on noin 365 kokoaikaista henkilöä riippuen tilaaja-tuottaja jakautumisen henkilöstön sijoittumisesta. Helsingissä näistä henkilöistä on 41 henkilöä. Toiminta- ja taloussuunnitelmakauden lopussa on tavoitteellinen henkilömäärä 333 henkilöä. Poistumaksi arvioidaan tts-kaudella 65 henkilöä. Rekrytointimääräksi tts-kaudella on näin ollen arvioitu 30 henkilöä.

Osaamisen kehittäminen

Tärkeimmiksi osaamisen kehittämisen alueiksi määriteltiin palveluiden suunnittelu (ml tuotteistaminen, hinnoittelu), operatiivisen toiminnan johtaminen ja hallinta, strateginen johtaminen, henkilöstön johtaminen ja esimiestyö sekä erityisasiantuntemuksen ylläpito (kanava-automaatio, merenkulun

turvalaitteet, arktinen meritekniikka, mittaus teknologia, mittauskaluston ylläpito). Nousussa on tekniikan hallinta (vesirakennus, merikartoitus), palveluiden suunnittelu, laadunhallinta, johtaminen osa-alueineen ja asiakkaiden hallinta.

3.2 Sisäisen tuotannon johdon sijainti

Sisäinen tuotanto muodostuu olemassa olevasta henkilökunnasta. Tuotannon operatiivinen toiminta on organisoitunut toiminnan edellyttämällä tavalla. Esikuntayksikön tehtävänä on huolehtia tuotantotoiminnan tarvitsemien tukipalvelujen järjestämisestä yhteistyössä valtakunnallisten tukipalvelujen ja talousyksikön kanssa sekä ohjata ja kehittää tuotantoa ja sen toimintoja sekä vastata tuotannon yhtenäisyydestä ja hallinnosta. Esikunnan, sisältäen tukipalvelut, vahvuus on alkuvaiheessa kolme henkilöä.

Vaikutusarvioinnissa on tarkasteltu sisäisen tuotannon johdon sijoittumista. Vaihtoehtoina ovat nykyiset merenkulkupiiripaikkakunnat Helsinki, Turku, Vaasa ja Lappeenranta.

Sisäisen tuotannon henkilömäärä 10/2004			
	Helsinki	Alue	Yhteensä
Esikunta	1	2	3
Väylätuotanto	~9	~295	304
Merenmittaustuotanto	~5	27	32
Merikarttatuotanto	19		19
Suunnittelupalvelut	7		7
Yhteensä	41	324	365

Tilaaja-tuottajan henkilöstön sijoittuminen on vielä osin kesken, joten väylänpidon ja merikartoituksen luvut ovat arvioita.

Sisäisen tuotannon johdon sijainti • toiminnalliset vaikutukset				
	Helsinki	Turku	Vaasa	Lappeenranta
Tuotannon painopiste-alueet	Hyvää: merenmittaus- ja merikarttatuotannon sekä suunnittelupalvelujen henkilöstö Helsingissä, väylänpidon resursseja alueella	Hyvää: väylänpidon resursseja alueella Huonoa: merenmittaus- ja merikarttatuotannon sekä suunnittelupalvelujen nykyinen henkilöstö on pääosin Helsingissä	Hyvää: väylänpidon resursseja alueella Huonoa: merenmittaus- ja merikarttatuotannon sekä suunnittelupalvelujen nykyinen henkilöstö on pääosin Helsingissä	Hyvää: väylänpidon henkilöstöstä kaksi kolmasosaa Järvi-Suomen alueella Huonoa: merenmittaus- ja merikarttatuotannon sekä suunnittelupalvelujen nykyinen henkilöstö on pääosin Helsingissä
Henkilöstönäkökohdat	Hyvää: saatavissa korkeasti koulutettuja henkilöitä	Hyvää: saatavissa korkeasti koulutettuja henkilöitä, merenkulkualan koulutus	Hyvää: saatavissa korkeasti koulutettuja henkilöitä	Hyvää: saatavissa korkeasti koulutettuja henkilöitä, kanavien käytön ja kunnossapidon osaaminen
Yhteistoimintatahot	Hyvää: suuri osa yhteistoimintatahoista Helsingissä	Hyvää: meriklusteri kehittämiskohteenä, merivoimien esikunta Huonoa: suuri osa yhteistoimintatahoista Helsingissä	Huonoa: suuri osa yhteistoimintatahoista Helsingissä	Huonoa: suuri osa yhteistoimintatahoista Helsingissä
Alueen saavutettavuus	Hyvää: tietoliikenneyhteydet OK, rautatie- ja tieyhteydet OK, kansainvälinen lentokenttä Indeksi: 100	Hyvää: tietoliikenneyhteydet OK, rautatie- ja tieyhteydet OK, kansainvälinen lentokenttä Indeksi: 66	Hyvää: tietoliikenneyhteydet OK, rautatie- ja tieyhteydet OK, kansainvälinen lentokenttä Indeksi: 47	Hyvää: tietoliikenneyhteydet OK, rautatie- ja tieyhteydet OK, kansainvälinen lentokenttä Indeksi: 48
Toimitilat	Hyvää: runsaasti toimitiloja saatavana Huonoa: toimitilojen neliöhinnat korkeat	Hyvää: toimitiloja saatavana, toimitilojen neliöhinnat edulliset	Hyvää: toimitiloja saatavana, toimitilojen neliöhinnat edulliset	Hyvää: toimitiloja saatavana, toimitilojen neliöhinnat edulliset
Toimintaprosessien läpikäynti ja uudistaminen	Yhtäläiset mahdollisuudet	Yhtäläiset mahdollisuudet	Yhtäläiset mahdollisuudet	Yhtäläiset mahdollisuudet
Paikallisosastojen hyödyntäminen	Yhtäläiset mahdollisuudet (merenkulkupiiri, keskuhallinto)	Yhtäläiset mahdollisuudet (merenkulkupiiri)	Yhtäläiset mahdollisuudet (merenkulkupiiri)	Yhtäläiset mahdollisuudet (merenkulkupiiri)
Pisteytys (1-5)	4	3	3	4

Indeksi: Potentiaalinen saavutettavuus kuvaa alueen saavutettavuutta verrattuna Helsinkiin. Lähde: Aluekeskukset – koko kuva -julkaisu

Viite: Alueellistamisen koordinaatioryhmä; Alueellistamisohjelman periaatteet ja linjaukset 19.1.2004; liite "Alueiden tila, vahvuudet ja erikoistuminen"

Sisäisen tuotannon johdon sijainti • taloudelliset vaikutukset				
	<i>Helsinki</i>	<i>Turku</i>	<i>Vaasa</i>	<i>Lappeenranta</i>
Tehtävien yhdistä- mismahdollisuudet ja volyymit	Hyvää: merenmittaus- ja merikart- tatuotannon sekä suunnit- telupalvelujen henkilöstö Helsingissä, yhteistyö maa- ja vesirakennus-yritysten kanssa mahdollista	Hyvää: yhteistyö maa- ja vesiraken- nus-yritysten kanssa mah- dollista Huonoa: merenmittaus- ja merikart- tatuotannon sekä suunnit- telupalvelujen nykyinen henkilöstö on pääosin Hel- singissä	Hyvää: yhteistyö maa- ja vesiraken- nus-yritysten kanssa mah- dollista Huonoa: merenmittaus- ja merikart- tatuotannon sekä suunnit- telupalvelujen nykyinen henkilöstö on pääosin Hel- singissä	Hyvää: väylänpidon henkilöstöstä kaksi kolmasosaa Järvi- Suomen alueella, yhteistyö maa- ja vesirakennus-yritys- ten kanssa mahdollista Huonoa: merenmittaus- ja merikart- tatuotannon sekä suunnit- telupalvelujen nykyinen henkilöstö on pääosin Hel- singissä
Perustamiskustannuk- set	Hyvää: ei suuria kustannuksia	Hyvää: ei suuria kustannuksia	Hyvää: ei suuria kustannuksia	Hyvää: ei suuria kustannuksia
Taloudelliset vaiku- tukset	Hyvää: ei suuria kustannuksia toi- minnan vakiinnuttua, ei tar- vita paljon lisärekrytointeja Huonoa: kustannustaso	Hyvää: ei suuria kustannuksia toi- minnan vakiinnuttua, ei tar- vita paljon lisärekrytointeja	Hyvää: ei suuria kustannuksia toi- minnan vakiinnuttua, ei tar- vita paljon lisärekrytointeja	Hyvää: ei suuria kustannuksia toi- minnan vakiinnuttua, ei tar- vita paljon lisärekrytointeja
Pisteytys (1-5)	4	4	4	4

Sisäisen tuotannon johdon sijainti • alueelliset vaikutukset				
	<i>Helsinki</i>	<i>Turku</i>	<i>Vaasa</i>	<i>Lappeenranta</i>
Sijoitettavan toimin- non vaikutus ympäris- töön	Hyvää: lisää alueen väestöpohjaa, lisää kunnan verotuloja, li- sää alueen talouskasvua	Hyvää: lisää alueen väestöpohjaa, lisää kunnan verotuloja, lisää alueen talouskasvua, tukee meriklusteria	Hyvää: lisää alueen väestöpohjaa, lisää kunnan verotuloja, li- sää alueen talouskasvua	Hyvää: lisää alueen väestöpohjaa, lisää kunnan verotuloja, li- sää alueen talouskasvua
Ympäristön vaikutus sijoitettavaan	Hyvää: helpottaa sidosryhmäyh- teistyötä, sidosryhmät ja hyvä koulutustarjonta tuke- vat osaamisen kehittymistä Huonoa: kustannustaso	Hyvää: pääkaupunkiseudun lähei- syys, hyvät kotimaan liiken- neyhteydet, meriklusteri tu- kee osaamisen kehittymistä Huonoa: matkustusaikojen lisäänty- minen sidosryhmäsuhtei- den ylläpidossa	Hyvää: pääkaupunkiseudun lähei- syys, hyvät kotimaan liiken- neyhteydet Huonoa: matkustusaikojen lisäänty- minen sidosryhmäsuhtei- den ylläpidossa	Hyvää: pääkaupunkiseudun lähei- syys, hyvät kotimaan liiken- neyhteydet Huonoa: matkustusaikojen lisäänty- minen sidosryhmäsuhtei- den ylläpidossa
Palvelun kaksikielisyy	Toteutuu, alueen kaksikieli- syyys tukee	Toteutuu, alueen kaksikieli- syyys tukee	Toteutuu, alueen kaksikieli- syyys tukee hyvin	Toteutuu
Pisteytys (1-5)	3	4	4	4

<i>Sisäisen tuotannon johdon sijainti • henkilöstöön liittyvät vaikutukset</i>				
	<i>Helsinki</i>	<i>Turku</i>	<i>Vaasa</i>	<i>Lappeenranta</i>
<i>Työvoiman saatavuus</i>	Hyvää: Ei tarvita paljon uusia rekrytointeja	Hyvää: Ei tarvita paljon uusia rekrytointeja	Hyvää: Ei tarvita paljon uusia rekrytointeja	Hyvää: Ei tarvita paljon uusia rekrytointeja
<i>Henkilöstön suhtautuminen</i>	Hyvää: ei suurta muutosta, henkilökunta tukee	Hyvää: ei suurta muutosta, henkilökunta tukee	Hyvää: ei suurta muutosta, henkilökunta tukee	Hyvää: ei suurta muutosta, henkilökunta tukee
<i>Vakinaisen henkilöstön asema</i>	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta
<i>Uusi organisaatiokulttuuri</i>	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta
<i>Etätyö yms.</i>	Mahdollinen tietyissä tehtävissä, muttei isossa mittakaavassa	Mahdollinen tietyissä tehtävissä, muttei isossa mittakaavassa	Mahdollinen tietyissä tehtävissä, muttei isossa mittakaavassa	Mahdollinen tietyissä tehtävissä, muttei isossa mittakaavassa
<i>Sijoituskunnan halu ottaa vastaan yksikkö</i>	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä
<i>Pisteytys (1-5)</i>	4	4	4	4

Sisäisen tuotannon johdon sijainti • yhteenveto pisteytyksestä					
	Painoarvo	Helsinki	Turku	Vaasa	Lappeenranta
Toiminnalliset vaikutukset	5	4 (*5) = 20	3 (*5) = 15	3 (*5) = 15	4 (*5) = 20
Taloudelliset vaikutukset	4	4 (*4) = 16	4 (*4) = 16	4 (*4) = 16	4 (*4) = 16
Alueelliset vaikutukset	3	3 (*3) = 9	4 (*3) = 12	4 (*3) = 12	4 (*3) = 12
Henkilöstöön liittyvät vaikutukset	3	4 (*3) = 12	4 (*3) = 12	4 (*3) = 12	4 (*3) = 12
Yhteensä	Max 75	57	55	55	60

Pisteytyksen painotukset on määritelly liikenne- ja viestintäministeriön alueellistamisen yhteistyöryhmässä. Pisteytys on Merenkululaitoksen johdon näkemys (laitoksen johtoryhmä 8.11.2004).

Johdon linjaus
Sisäisen tuotannon esikunta sijoitetaan Lappeenrantaan. Sijaintia puoltavat toiminnalliset ja alueelliset syyt.

3.3 Toiminnoittainen tarkastelu

3.3.1 Karttatuotanto
Merikarttatuotantoyksikön tehtävänä on tuottaa ajantasaisia merikarttoja ja niihin liittyviä julkaisuja merikarttatuotantoyksikön tilauksiin perustuen, kehittää, suunnitella ja tuottaa muita merikarttatuotteita kysynnän perusteella, vastata tuotantojärjestelmien ylläpidosta

ja kehittämisestä sekä osallistua merikarttatuotantoa koskevaan kansainväliseen yhteistyöhön. Merikarttatuotanto on keskitetty Helsinkiin ja sen vahvuus on noin 20 henkilöä.

Työnjaon vaihtoehtoisina malleina selvitettiin sektorimalli, kahden alueen malli ja neljän alueen malli. Sektorimallissa selvitettiin vaihtoehtoisesti keskitämistä Helsinkiin tai erikoistuneelle alueelle. Esityksenä päädyttiin nykyiseen Helsinkiin keskitettyyn malliin. Toiminnan laajuus on pieni, ettei hajuutusta ole perusteltua tehdä toiminnallista eikä taloudellisista syistä. Tällä hetkellä ei ole toimintaa eikä osaamista

muilla paikkakunnilla. Siirto muualle vaatisi resurssien siirtoa.

3.3.2 Merenmittaustuotanto
Merenmittaustuotantoyksikön ensisijaisena tehtävänä on tuottaa merikarttatuotantoa, väylänpitoa sekä muita yhteiskunnan tarpeita palvelevaa merenmittausta ja geodeettisia mittauksia tilauksiin perustuen sekä vastata merenmittausaineistojen jälkikäsitte-lystä perusaineistoksi, mittauskaluston käytöstä ja ylläpidosta sekä kehittää merenmittausmenetelmiä ja -kalustoa. Merenmittauksen tekninen yksikkö ja tulostusyksikkö on keskitetty Helsin-

kiin. Sen vahvuus on noin viisi henkilöä. Mittaustoiminta on organisoitu retkikuntiin, joista 27 alushenkilöä on sisäisessä tuotannossa ja loput ostetaan miehitys ja huolto-palveluna (60 htv) Varustamoliikelaitoksesta.

“Merenmittaustuotanto toimii alueilla”

Työnjaon vaihtoehtoisina malleina selvitetiin sektorimalli, kahden alueen malli ja neljän alueen malli. Merenmittaustuotannon teknisen- ja tulostusyksikön osalta päädyttiin esittämään nykyistä Helsinkiin keskitettyä mallia ja mittaustoiminnan jatkamista retkikunnissa. Mittaustoiminta tehdään aluksilla, eikä siihen ole vaihtoehtoa. Merikarttatuotannon teknisen yksikön ja tulostusyksikön vaihtoehtoisena sijaintia ei sen pienen ja erityisosaamisen vuoksi ole perusteltua hajauttaa. Muualla ei ole vastaavaa toimintaa ja osaamista. Alueellistaminen vaatisi henkilöstön siirtämistä. Merenmittaus- ja karttatuotannon osalta on tärkeää varmistaa hyvä yhteistyö merikartoitus tilaaja-viranomaisen kanssa.

3.3.3 Suunnittelupalvelut

Suunnittelupalveluyksikön tehtävänä on tuottaa valtakunnallisesti väyliä ja muun vesirakentamisen suunnittelu- ja asiantuntijapalveluja tilauksiin perustuen sekä ylläpitää ja kehittää suunnittelujärjestelmiä. Suunnittelupalvelujen laajuus on noin yhdeksän henkilöä riippuen henkilöstön sijoittumisprosessista. Tästä Helsinkiin on sijoittunut noin seitsemän henkilöä ja alueelle kaksi.

“Suunnittelupalvelujen pitkän aikavälin keskittämisen paikkakunta valitaan vasta sijoittumisprosessin jälkeen”

Vaihtoehtoisina malleina tutkittiin sektorimalli, kahden alueen malli ja neljän alueen malli. Sektorimallissa tutkittiin toiminnan sijoittuminen. Linjausesityksenä päädyttiin suunnittelun keskittämiseen asteittain yhdelle

paikkakunnalle, jossa on jo osaamista ja resursseja. Suunnittelua ei kannata hajauttaa, mutta suunnitteluresurssit ja osaaminen ovat niin ohuita ja hajallaan, että aluksi joudutaan toimimaan verkostomaisesti. Suunnittelun johto on keskitetty. Suunnittelun pitkän aikavälin keskittämisen paikkakunta voidaan valita vasta sijoittumisprosessin jälkeen.

3.3.4 Väylätuotanto

Väylätuotantoyksikön tehtävänä on tuottaa valtakunnallisesti Merenkululaitoksen toimintalinjojen ja menetelyjen mukaisesti väyliä, kanavien ja turvalaitteiden hoitoon, ylläpitoon ja rakentamiseen liittyviä tuotantopalveluja sekä vastata kaluston käytöstä ja ylläpidosta sekä kehittää tuotantomenetelmiä. Väylätuotantoyksikkö voi jakautua alueellisiin tuotantoyksiköihin.

“Väylätuotanto jakautuu kahteen tuotantoalueeseen, rannikko- ja sisävesialueeseen”

Vaihtoehtoisina malleina tutkittiin sektorimalli, kahden alueen malli ja neljän alueen malli. Linjausesityksenä päädyttiin kahden alueen malliin, josta erotetaan keskitetyiksi valtakunnalliseksi tehtäväkokonaisuuksiksi tarkoitukseenmukaiseen paikkaan ainakin tukitoimintoja. Hyvinä puolina mallissa ovat kehittämispotentiaaliaan hyödyntäminen (kaksi erityyppistä aluetta, pääsee nopeammin toiminnan kehittämisen ja tehostamisen vauhtiin kuin muut vaihtoehdot), koordinoiva esimies lähempänä kuin sektorikohtaisessa, hallittavissa helpommin kuin sektorimallissa, suorien alaisten määrä hallittavampi, tukipalveluista keskitysedut verrattuna nykyiseen malliin. Huonona puolena on se, että ammatillinen kehittäminen, toimintojen mittaaminen ja yhtenäisyys vaikeampaa kuin sektorimallissa.

Johdon linjaus

Väylätuotannon johto sijoittuu Lappeenrantaan. Väylätuotanto jakautuu kahteen tuotantoalueeseen, rannikko- ja sisävesialueeseen. Sisävesialueen väylätuotantoalue sijoittuu Lappeenrantaan ja rannikkoalueen tuotantoalueen sijoittuminen ratkaistaan myöhemmin. Väylätuotanto on sijoittunut alueille. Merikartta- ja merenmittaustuotanto pidetään esityksen mukaisesti keskittyneenä Helsingissä. Merenmittausretkikunnat toimivat alueilla. Suunnittelupalvelujen pitkän aikavälin keskittämisen paikkakunta valitaan vasta sijoittumisprosessin jälkeen. Väylätuotantoa lukuun ottamatta, tuotantoyksiköiden henkilömäärät ovat sellaisia, ettei ole perusteltua muodostaa niihin aluetasoja.

Yhteenveto johdon linjauksesta koskien sisäistä tuotantoa

Sisäisen tuotannon ja tilaajaviranomaisen työnjako toteutetaan Väylänpidon ja merikartoituksen hankintastrategia -hankkeen linjauksien mukaisesti. Sisäisen tuotannon esikunta sijoitetaan Lappeenrantaan. Sijaintia puoltavat toiminnalliset ja alueelliset syyt. Sisäisen tuotannon eriytyminen Merenkululaitoksesta ratkaistaan seuraavan hallituskauden aikana. Väylätuotannon johto sijoittuu Lappeenrantaan. Väylätuotanto jakautuu kahteen tuotantoalueeseen, rannikko- ja sisävesialueeseen. Sisävesialueen väylätuotantoalue sijoittuu Lappeenrantaan ja rannikkoalueen tuotantoalueen sijoittuminen ratkaistaan myöhemmin. Väylätuotanto on sijoittunut alueille. Merikarttatuotanto pidetään esityksen mukaisesti keskittyneenä Helsingissä. Merenmittaustuotanto toimii alueilla (alukset). Suunnittelupalvelujen pitkän aikavälin keskittämisen paikkakunta valitaan vasta sijoittumisprosessin jälkeen.

II Viranomais- ja tilaajatehtävät

Selvityksen näkökulma

Tilaaja-viranomaistoiminnan osaselvityksessä tarkastellaan toimintoittain piirien ja keskushallinnon roolien selkeyttäminen ja piirien erikoistuminen. Keskushallinnon nykyisten tehtävien vaihtoehtoisina sijaintipaikkakuntina selvitetään nykyisiä piirikonttoripaikkakuntia.

4.1 Koko keskushallinnon alueellistaminen

Keskushallinnon sijoittumisvaihtoehtoina selvitettiin nykyisiä merenkulku-piiripaikkakuntia eli Turku, Vaasaa ja Lappeenrantaa. Merenkululaitoksen alueellistamista harkittaessa on erityi-

sesti huomioitava, että vaikka rakennemuutoksella muodostetaan "uusia" organisaatioita, puhutaan olemassa olevan henkilökunnan sijoittamisesta. Tämä asettaa tarkastelulle suurempia reunaehdoja kuin organisoitaessa kokonaan uutta toimintaa.

Keskushallinnon sijainti • toiminnalliset vaikutukset

	Helsinki	Turku	Vaasa	Lappeenranta
Henkilöstönäkökohdat	Hyvää: henkilöstö on jo olemassa, saatavissa korkeasti koulutettuja henkilöitä	Hyvää: saatavissa korkeasti koulutettuja henkilöitä Huonoa: henkilökunta jouduttaisiin rekrytoimaan ja osaamistason saavuttaminen veisi aikaa	Hyvää: saatavissa korkeasti koulutettuja henkilöitä Huonoa: henkilökunta jouduttaisiin rekrytoimaan ja osaamistason saavuttaminen veisi aikaa	Hyvää: saatavissa korkeasti koulutettuja henkilöitä Huonoa: henkilökunta jouduttaisiin rekrytoimaan ja osaamistason saavuttaminen veisi aikaa
Yhteistoimintatahot	Hyvää: suurin osa yhteistoimintatahoista Helsingissä, EU-tason (EMSA) yhteistyön hoitaminen	Hyvää: meriklusteri kehittämiskohteenä, merivoimien esikunta Huonoa: suurin osa yhteistoimintatahoista Helsingissä. Yhä tiivistyvä EU-tason yhteydenpidon hoitaminen liikenneyhteyksien vuoksi hankalaa	Huonoa: suurin osa yhteistoimintatahoista Helsingissä. Yhä tiivistyvä EU-tason yhteydenpidon hoitaminen liikenneyhteyksien vuoksi hankalaa	Huonoa: suurin osa yhteistoimintatahoista Helsingissä. Yhä tiivistyvä EU-tason yhteydenpidon hoitaminen liikenneyhteyksien vuoksi hankalaa
Alueen saavutettavuus	Hyvää: tietoliikenneyhteydet OK, rautatie- ja tieyhteydet OK, kansainvälinen lentokenttä Indeksi: 100	Hyvää: tietoliikenneyhteydet OK, rautatie- ja tieyhteydet OK, kansainvälinen lentokenttä Huonoa: kansainvälisten yhteyksien aikataulut Indeksi: 66	Hyvää: tietoliikenneyhteydet OK, rautatie- ja tieyhteydet OK, kansainvälinen lentokenttä Huonoa: kansainvälisten yhteyksien aikataulut Indeksi: 47	Hyvää: tietoliikenneyhteydet OK, rautatie- ja tieyhteydet OK, kansainvälinen lentokenttä Huonoa: kansainvälisten yhteyksien aikataulut Indeksi: 48
Toimitilat	Hyvää: runsaasti toimitiloja saatavana, edellyttää toimitilavuokrasopimuksen tekemistä Huonoa: toimitilojen neliöhinnat korkeat	Hyvää: toimitiloja saatavana, toimitilojen neliöhinnat edulliset, edellyttää toimitilavuokrasopimuksen tekemistä	Hyvää: toimitiloja saatavana, toimitilojen neliöhinnat edulliset, edellyttää toimitilavuokrasopimuksen tekemistä	Hyvää: toimitiloja saatavana, toimitilojen neliöhinnat edulliset, edellyttää toimitilavuokrasopimuksen tekemistä
Toimintaprosessien läpikäynti ja uudistaminen	Yhtäläiset mahdollisuudet	Yhtäläiset mahdollisuudet	Yhtäläiset mahdollisuudet	Yhtäläiset mahdollisuudet
Paikallisosastojen hyödyntäminen	Yhtäläiset mahdollisuudet (merenkulkupiiri, merenkulun tarkastustoimisto)	Yhtäläiset mahdollisuudet (merenkulkupiiri, merenkulun tarkastustoimisto)	Yhtäläiset mahdollisuudet (merenkulkupiiri, merenkulun tarkastustoimisto)	Yhtäläiset mahdollisuudet (merenkulkupiiri)
Pisteytys (1-5)	5	3	2	2

Indeksi: Potentiaalinen saavutettavuus kuvaa alueen saavutettavuutta verrattuna Helsinkiin. Lähde: Aluekeskukset – koko kuva -julkaisu

Viite: Alueellistamisen koordinaatioryhmä; Alueellistamisohjelman periaatteet ja linjaukset 19.1.2004; liite "Alueiden tila, vahvuudet ja erikoistuminen"

Keskushallinnon sijainti • taloudelliset vaikutukset				
	Helsinki	Turku	Vaasa	Lappeenranta
Tehtävien yhdistä- mismahdollisuudet ja volyymit	Hyvää: yhdistämismahdollisuudet alueviranomaisen kanssa (merenkulupiiri), väylävi- rastojen yhteistyö mahdol- lista	Hyvää: yhdistämismahdollisuudet alueviranomaisen kanssa (merenkulupiiri) Huonoa: väylävirastojen yhteistyö vaikeutuu	Hyvää: yhdistämismahdollisuudet alueviranomaisen kanssa (merenkulupiiri) Huonoa: väylävirastojen yhteistyö vaikeutuu	Hyvää: yhdistämismahdollisuudet alueviranomaisen kanssa (merenkulupiiri) Huonoa: väylävirastojen yhteistyö vaikeutuu
Perustamiskustannuk- set	Hyvää: ei kustannuksia	Huonoa: suuret kustannukset. Arvio ensimmäisen vuoden lisä- kustannuksista 10,5 M€ ¹	Huonoa: suuret kustannukset. Arvio ensimmäisen vuoden lisä- kustannuksista 10,5 M€ ¹	Huonoa: suuret kustannukset. Arvio ensimmäisen vuoden lisä- kustannuksista 10,5 M€ ¹
Taloudelliset vaiku- tukset	Hyvää: ei perustamiskustannuksia, ei tarvita lisärekrytointeja, matkustuskustannukset pienet ² Huonoa: kustannustaso, toimitilojen kustannukset muuta maata korkeammat ³	Hyvää: Kustannustaso edullinen (toimitilat) ³ Huonoa: suuret kustannukset. Arvio lisäkustannuksista 60 M€ seuraavan 10 vuoden aika- na ¹ . Vaatii runsaasti lisärek- rytointeja. Lisää matkustus- kustannuksia ² .	Hyvää: Kustannustaso edullinen (toimitilat) ³ Huonoa: suuret kustannukset. Arvio lisäkustannuksista 60 M€ seuraavan 10 vuoden aika- na ¹ . Vaatii runsaasti lisärek- rytointeja. Lisää matkustus- kustannuksia ² .	Hyvää: Kustannustaso edullinen (toimitilat) ³ Huonoa: suuret kustannukset. Arvio lisäkustannuksista 60 M€ seuraavan 10 vuoden aika- na ¹ . Vaatii runsaasti lisärek- rytointeja. Lisää matkustus- kustannuksia ² .
Pisteytys (1-5)	5	2	2	2

¹Arvio henkilösidonnaisten kustannusten lisäyksestä on noin 8,5 - 4,5 M€ vuodessa seuraavan kymmenen vuoden ajan. Muiksi perustamiskustannuksiksi arvioidaan 2 M€.

Laskentakaava=[Nykyinen keskushallinnon viranomais- ja tilaajatehtävien henkilöstö (142 htv)* henkilökunnan osuus joka ei siirtyisi (90%)* keskimääräinen palkkakustannus (50t€/hlö)* muut henkilösidonnaiset kulut (1,33)* luonnollinen poistuma.] Kustannusarviossa ei ole huomioitu seurannaiskustannuksia, osaamistason laskun kustannuksia, menetettävää tuottavuushyötyä eikä mahdollista palvelutason laskun aiheuttamia kustannuksia merenkululle ja yhteis-
kunnalle. Lisäksi ei ole arvioitu sitä että muutos toteutettaisiin vasta kymmenen kahdenkymmenen vuoden päästä tai että poikettaisiin hyvästä henkilöstö-
politiikasta.

²Arvio matkustuksen lisäkustannuksista on noin 0,5 M€/vuosi.

Laskentakaava = [lisääntynyt matkustusaika (6000 tuntia)* ka palkkakustannus (50 €/tunti) +matkamenot (10%*2 M€)]

³Arvio kustannustason erosta on 0,3 M€/vuosi. Toimitilakustannukset riippuvat paljon tilankäytön tehokkuudesta ja toimitilan kunnosta ja sijainnista.

Laskentakaava = [keskushallinnon neliöt (8300 m²) * 3 €/m²/kk * 12 kk]

Keskushallinnon sijainti • alueelliset vaikutukset				
	Helsinki	Turku	Vaasa	Lappeenranta
Sijoitettavan toimin- non vaikutus ympäris- töön	Hyvää: tukee alueen väestöpohjaa, kunnan verotuloja, alueen talouskasvua	Hyvää: lisää alueen väestöpohjaa, lisää kunnan verotuloja, lisää alueen talouskasvua, tukee meriklusteria	Hyvää: lisää alueen väestöpohjaa, lisää kunnan verotuloja, li- sää alueen talouskasvua	Hyvää: lisää alueen väestöpohjaa, lisää kunnan verotuloja, li- sää alueen talouskasvua
Ympäristön vaikutus sijoitettavaan	Hyvää: helpottaa sidosryhmäyh- teistyötä, yhteistyötä mi- nisteriön (LVM) kanssa, kan- sainväliset yhteydet hyvät, sidosryhmät ja hyvä kou- lutarjonta tukevat osaa- misen kehittymistä, hyvät yhteydet maakuntiin Huonoa: kustannustaso	Hyvää: yhteydet pääkaupunkiseu- dulle, meriklusteri tukee osaamisen kehittymistä Huonoa: matkustusaikojen lisään- tyminen sidosryhmäsuh- teiden ylläpidossa, huonot poikittaisyhteydet (maan sisäiset yhteydet)	Hyvää: yhteydet pääkaupunkiseu- dulle Huonoa: matkustusaikojen lisään- tyminen sidosryhmäsuh- teiden ylläpidossa, huonot poikittaisyhteydet (maan sisäiset yhteydet)	Hyvää: yhteydet pääkaupunkiseu- dulle Huonoa: matkustusaikojen lisään- tyminen sidosryhmäsuh- teiden ylläpidossa, huonot poikittaisyhteydet (maan sisäiset yhteydet)
Palvelun kaksikielisyy	Toteutuu, alueen kaksikieli- syyys tukee	Toteutuu, alueen kaksikieli- syyys tukee	Toteutuu, alueen kaksikieli- syyys tukee hyvin	Toteutuu
Pisteytys (1-5)	4	4	3	3

Keskushallinnon sijainti • henkilöstöön liittyvät vaikutukset				
	<i>Helsinki</i>	<i>Turku</i>	<i>Vaasa</i>	<i>Lappeenranta</i>
<i>Työvoiman saatavuus</i>	Hyvä: Ei tarvita uusia rekrytointeja muutoksen takia, tukee hyvin tulevaisuuden vaatimusta henkilöstön monipuolisesta koulutusraken- teesta	Hyvä: tukee tulevaisuuden vaatimusta henkilöstön monipuolisesta koulutusraken- teesta Huonoa: nykyistä henkilökuntaa ei voida nopeasti korvata uusrekrytoinneilla, nykyisen henkilökunnan sijoittaminen muihin tehtäviin vaikeaa	Hyvä: tukee tulevaisuuden vaatimusta henkilöstön monipuolisesta koulutusraken- teesta Huonoa: nykyistä henkilökuntaa ei voida nopeasti korvata uusrekrytoinneilla, nykyisen henkilökunnan sijoittaminen muihin tehtäviin vaikeaa	Hyvä: tukee tulevaisuuden vaatimusta henkilöstön monipuolisesta koulutusraken- teesta Huonoa: nykyistä henkilökuntaa ei voida nopeasti korvata uusrekrytoinneilla, nykyisen henkilökunnan sijoittaminen muihin tehtäviin vaikeaa
<i>Henkilöstön suhtautuminen</i>	Hyvä: ei muutosta, henkilökunta tukee	Hyvä: merenkulupiiri jo alueella Huonoa: henkilökunta ei tue, vain vajaat 8 % valmiita siirtymään ja 8 % valmiita harkitsemaan	Hyvä: merenkulupiiri jo alueella Huonoa: henkilökunta ei tue, vain vajaat 8 % valmiita siirtymään ja 8 % valmiita harkitsemaan	Hyvä: merenkulupiiri jo alueella Huonoa: henkilökunta ei tue, vain vajaat 8 % valmiita siirtymään ja 8 % valmiita harkitsemaan
<i>Vakinaisen henkilöstön asema</i>	Ei vaikutusta	Aiheuttaisi ongelmia ja suuren haasteen toteuttaa muutos hyvällä henkilöstöpolitiikalla	Aiheuttaisi ongelmia ja suuren haasteen toteuttaa muutos hyvällä henkilöstöpolitiikalla	Aiheuttaisi ongelmia ja suuren haasteen toteuttaa muutos hyvällä henkilöstöpolitiikalla
<i>Uusi organisaatiokulttuuri</i>	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta
<i>Etätö yms.</i>	Mahdollinen tietyissä tehtävissä, muttei isossa mitta- kaavassa	Mahdollinen tietyissä tehtävissä, muttei isossa mitta- kaavassa	Mahdollinen tietyissä tehtävissä, muttei isossa mitta- kaavassa	Mahdollinen tietyissä tehtävissä, muttei isossa mitta- kaavassa
<i>Sijoituskunnan halu ottaa vastaan yksikkö</i>	Hyvä	Hyvä	Hyvä	Hyvä
<i>Pisteytys (1-5)</i>	5	2	2	2

Keskushallinnon sijainti • yhteenvedo pisteytyksestä					
	<i>Painoarvo</i>	<i>Helsinki</i>	<i>Turku</i>	<i>Vaasa</i>	<i>Lappeenranta</i>
<i>Toiminnalliset vaikutukset</i>	5	5 (*5) = 25	3 (*5) = 15	2 (*5) = 10	2 (*5) = 10
<i>Taloudelliset vaikutukset</i>	4	5 (*4) = 20	2 (*4) = 8	2 (*4) = 8	2 (*4) = 8
<i>Alueelliset vaikutukset</i>	3	4 (*3) = 12	4 (*3) = 12	3 (*3) = 9	3 (*3) = 9
<i>Henkilöstöön liittyvät vaikutukset</i>	3	5 (*3) = 15	2 (*3) = 6	2 (*3) = 6	2 (*3) = 6
<i>Yhteensä</i>	<i>Max 75</i>	<i>72</i>	<i>41</i>	<i>33</i>	<i>33</i>

Pisteytyksen painotukset on määritelty liikenne- ja viestintäministeriön alueellistamisen yhteistyöryhmässä. Pisteytys on Merenkululaitoksen johdon näkemyks (laitoksen johtoryhmä 8.11.2004).

Koko keskushallinnon alueellistaminen tarkoittaisi käytännössä nykyisen henkilöstön siirtämistä. Nykyisestä henkilöstöstä yli 80 % ei halua siirtyä pois pääkaupunkiseudulta, joten toteutumiskelpoisuus on alueellistamisella heikko. Tiivis kansainvälinen molemminpuolinen yhteistyö⁴ ja sidosryhmäyhteydet puoltavat näiden tehtävien pysymistä Helsingissä. Uuden keskushallinnon henkilöstön korvaavan henkilöstön rekrytoiminen ei ole taloudelliselta eikä osaamisen tason säilymisen kannalta perusteltua. Tehdyssä arvioinnissa toiminnalliset, taloudelliset ja henkilöstöön liittyvät vaikutukset tukevat keskushallinnon pysymistä Helsingissä. Vaihtoehtoisten toimipisteiden vahvuuksina on se, että niillä on jo Merenkululaitoksen toimintaa. Lisäksi Turun osalta on etuna merenkulkuklusterin rakentaminen.

Toiminta ajan kuluessa muotoutunut asiakkaiden ja palvelujen tuottamisen kannalta taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaimmalla tavalla. Alueellistamisella poikettaisiin näistä tehokkuusvaatimuksista. Merenkulkuala on toimialana aika suppea, eikä vastaavaa erityisasiantuntemusta vastaavaa työtä ole runsaasti muissa organisaatioissa tarjolla, mikä rajoittaisi huomattavasti nykyisen keskushallinnon henkilöstön siirtämistä muihin valtion organisaatioihin. Eri-tyisasiantuntemusta ei myöskään saada suoraan koulutuksen kautta, vaan luonteenomaista toiminnalle on se, että osaaminen hankitaan työnkautta perehtymällä. Jos strategisen tai asiantuntijatehtävien osaamisen ydintä ei saada siirrettyä, on uuden osaavan organisaation synnyttäminen erittäin vaikeaa. Koko keskushallinnon tehtävien siirto toiselle paikkakunnalle olisi taloudellisesta ja osaamisen hallinnan näkökulmasta erittäin vahingollista.

Luonnollista poistumaa ei voida hyödyntää koko keskushallinnon kattavan alueellistamisen toteuttamiseen, sillä toiminnan tehostumisvaateen osal-

ta vain puolet poistumasta korvataan uusrekrytoinneilla ja uusrekrytoinnit kohdistetaan tarpeiden ja strategian kannalta kaikkein keskeisimpiin tehtäviin. Lisäksi uusrekrytoinnit suuntautuvat jo nyt suurelta osin alueille.

”Toiminta on ajan kuluessa muotoutunut asiakkaiden ja palvelujen tuottamisen kannalta taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaimmalla tavalla”

Johdon linjaus

Koko keskushallintoa ei nähdä perusteltuna siirtää pois Helsingistä. Alueellisia yksiköitä kuitenkin vahvistetaan toiminnoittaisen työjakotarkastelun mukaisesti. Koko laitoksen rekrytoinneista pääosa suunnataan alueille (kaksi kolmasosaa).

4.2 Toiminnoittainen tarkastelu

Tilaa- ja viranomaisen toiminta muodostuu väyläpidon, meriliikenteen ohjauksen, meriturvallisuuden, merikartoituksen, talvimerenkulun ja yhteysalusliikenteen tilaa- ja viranomaistehtävistä. Suurimmat henkilömäärät ovat meriliikenteen ohjauksessa ja meriturvallisuudessa.

4.2.1 Väylänpito

Nykyiset tehtävät ja tehtävänjako

Keskushallinnon tehtävänä on vastata väylien kehittämisen ja ylläpidon koordinoinnista, kehittämisestä ja oh-

jauksesta, toiminnan ja menetelmien laitosyhtenäisyydestä sekä huolehtia väylänpidon T&K-toiminnasta ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Piirin tehtävänä on vastata osana valtakunnallisia toimintoja oman alueensa väyläverkon kehittämisestä, ylläpidosta ja hoidosta, vastata väylänpidon hankeohjelmien laadinnasta sekä tilauksista ja hanke-sopimuksista sekä huolehtia kanavien ja avattavien siltojen tilaajatehtävistä, huolehtia väylänpidon edunvalvonnasta ja muista väylänpidon viranomais-tehtävistä kuten vesiliikennelain mukaisista päätöksistä sekä huolehtia piirin toimitila-asioista ja piirille kuuluvista kiinteistöasioista. Operatiivinen toiminta ollaan sijoittamassa sisäiseen tuotantoon ja osa on jo sijoitettu varustamoliikelaitokseen ja osa ostetaan ulkoisilta palvelun tuottajilta.

Henkilöresurssit

Väylänpidon viranomaistehtävissä on noin 55 kokoaikaista henkilöä riippuen tilaa- ja tuottajajaon mukaisesta henkilöstön sijoittumisprosessista. Keskushallinnossa Helsingissä näistä henkilöistä on vajaa puolet eli 23 henkilöä. Toiminta- ja taloussuunnitelmakauden lopussa on tavoitteellinen henkilömäärä väylänpidossa sama 55 henkilöä. Poistumaksi arvioidaan kymmenen henkilöä tts-kaudella (2005-2009). Tilaa- ja tuottajajaon ratkaisujen mukaisesti on rekrytointimäärä tts-kaudella näin ollen luonnollisen poistuman mukainen.

<i>Tilaa- ja viranomaisen henkilömäärät 10/2004</i>							
	<i>KH Hki</i>	<i>KH alue</i>	<i>SL</i>	<i>SM</i>	<i>PL</i>	<i>JS</i>	<i>Yht.</i>
Väylänpito	23		~8	~8	~8	~8	55
Meriliikenteen ohjaus	13		37	39	5	8	102
Meriturvallisuus	58	26					84
Merikartoitus	45						45
Talvimerenkulku	3						3
YA-liikenne				3			3
Yhteensä	142	26	45	50	13	16	292

Tilaa- ja tuottajan henkilöstön sijoittuminen on vielä osin kesken, joten väylänpidon ja merikartoituksen luvut ovat arvioita.

⁴ *Ulkomaan matkoja teki viime vuonna noin 85 keskushallinnon henkilöitä ja ulkomaan-matkapäiviä kertyi 920. Lisäksi järjestettiin lukuisia suuria kansainvälisiä seminaareja, kokouksia ja tapaamisia Helsingissä.*

Osaamisen kehittäminen

Tärkeimmiksi väylänpidon osaamisen kehittämisen alueiksi määriteltiin vesiväyläverkoston infran hallinta, hankintamenetelmien hallinta ja kehittäminen ja asiakkuuksien hallinta. Nousussa oleviksi alueiksi määriteltiin palvelukokonaisuuksien hallinta ja laadunhallinta, ympäristövaikutusten ja lupaprosessien hallinta sekä asiantuntijajohtaminen.

Työnjaon vaihtoehdot

Työnjaon osalta henkilöstösuunnitelmaprojektin järjestämässä seminaarissa tarkasteltiin vaihtoehtoisina malleina keskittämisen ja hajautuksen astetta sekä keskitettävien tehtävien sijaintia.

Seminaarissa parhaaksi malliksi näiden osalta arvioitiin se, että strategisia tehtäviä keskitetään keskushallintoon ja asiantuntija- sekä viranomais tehtäviä alueellistetaan hajakeskitysmallin mukaisesti.

“Alueellisia väylänpitoyksiköitä kuitenkin vahvistetaan hajakeskitysmallin mukaisesti ja yhteistyömuotoja tehostamalla”

MKL:n pääjohtaja asetti 21.9.2004 työryhmän selvittämään tarkemmin väylänpidon tilaajaviranomais tehtävien järjestämistä. Työryhmän on määrä saada työnsä valmiiksi marraskuun 2004 loppuun mennessä. Laitoksen strategiapäivillä laitoksen johto teki ehdotuksen merenkulkupiirien lakkauttamisesta hallinnollisina yksikköinä ja muuttamista alueelliseksi palveluyksiköiksi. Työryhmä jatkaa selvitystään tämän linjauksen pohjalta.

Johdon linjaus

Koko väylänpidon keskushallintoa ei nähdä perusteltuna siirtää pois Helsingistä. Alueellisia väylänpitoyksiköitä kuitenkin vahvistetaan hajakeskitysmallin mukaisesti ja yhteistyömuotoja tehostamalla. Rekrytoinneista pääosa suunnataan alueille. Tilaaja-tuottaja

jakautuminen saatetaan loppuun väylänpidon ja merikartoituksen hankintastrategiaprojektin pohjalta.

4.2.2 Meriliikenteen ohjaus

Nykyiset tehtävät ja tehtävänjako

Keskushallinnon tehtävänä on vastata alusliikennepalvelun toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä sekä valvoa toiminnan laitosyhtenäisyyttä. Toiminto vastaa luotsauksen ja turvallisuusradiotoiminnan viranomais tehtävistä sekä valvoo itämerenluotsaustoimintaa. Toiminto vastaa laitoksen telemaattisista järjestelmistä sekä niiden kehittämisestä ja koordinoinnista. Piiri huolehtii luotsauksen valvonnasta, linjaluotsinkirjojen ja luotsien ohjauskirjojen myöntämisestä ja peruuttamisesta sekä niihin liittyvistä tutkimuksista, VTS-toiminnasta sekä sen valvonnasta, suunnittelusta ja kehittämisestä valtakunnallisten toimintalinjojen ja menettelyjen mukaisesti. Lisäksi Saaristomerien merenkulkupiiri huolehtii valtakunnallisesta turvallisuusradiotoiminnasta (Turku Radio) yhteistyössä valtakunnallisen meriliikenteen ohjaus toiminnon kanssa ja Suomenlahden merenkulkupiiri Suomenlahden alusliikenteen pakollisen ilmoittautumisjärjestelmän (GOFREP) toiminnasta.

Henkilöresurssit

Meriliikenteen ohjauksessa on noin 102 kokoaikaista henkilöä. Keskushallinnossa Helsingissä näistä henkilöistä on 13 henkilöä. Toiminta- ja taloussuunnitelmakauden lopussa on tavoitteellinen henkilömäärä 100 henkilöä. Poistumaksi arvioidaan 11 henkilöä tts-kaudella. Tilaaja-tuottajajoon ratkaisujen mukaisesti on rekrytointimäärä tts-kaudella näin ollen 9 henkilöä.

Osaamisen kehittäminen

Tärkeimmiksi meriliikenteen ohjauksen osaamisen kehittämisen alueiksi määriteltiin meriliikenneohjausjärjestelmien tuntemus ja hallinta, lainsäädännön

tuntemus ja asiakkuuksienhallinta sekä henkilöstösuunnittelu.

Työnjaon vaihtoehdot

Työnjaon osalta henkilöstösuunnitelmaprojektin järjestämässä seminaarissa tarkasteltiin vaihtoehtoisina malleina 1) tilaajan tehtävien keskittäminen, 2) tehtävien siirtäminen alueen vastuulle ja alueiden erikoistuminen valtakunnallisesti (hajakeskitys) ja 3) tehtävien siirtäminen kattavasti ja tasaisesti kaikille alueyksiköille (hajautus).

Meriliikenteen ohjauksen ehdotuksen mukaisesti meriliikenteen ohjauskeskuksia keskitettäisiin kahteen suureen keskukseen ja operatiivisia tehtäviä johdettaisiin keskitetysti (alueelta). Toimivaltainen viranomainen jatkaisi keskushallinnossa. Yhteistyö muiden merellisten viranomaisien kanssa on ensiarvoisen tärkeää (METO) toiminnallisista, taloudellisista ja valmiussyistä. Tämän vahvistamiseksi tavoitteena olisi perustaa kaksi valtakunnallista METO-keskusta, joiden osaksi nykyiset meriliikenteen ohjauskeskukset keskitettäisiin. Muutokseen ovat perusteluina yhtenäiset toimintatavat ja resurssien parempi hyödyntäminen sekä muut toiminnalliset ja taloudelliset syyt.

“Meriliikenteen ohjauskeskuksia keskitettäisiin kahteen suureen keskukseen”

MKL:n pääjohtaja asetti työryhmän selvittämään tarkemmin meriliikenteen ohjauksen tehtävien järjestämistä. Työryhmän on määrä saada työnsä valmiiksi marraskuun 2004 loppuun mennessä. Työryhmä jatkaa selvitystään linjauksen pohjalta, minkä mukaisesti merenkulkupiirit lakkaisivat hallinnollisina yksikköinä ja muuttuisivat alueelliseksi palveluyksiköiksi.

Johdon linjaus

Koko meriliikenteen ohjauksen keskushallintoa ei nähdä perusteltuna

siirtää pois Helsingistä. Toimivaltainen viranomainen jatkaa keskushallinnossa ja perustetaan valtakunnallisesti keskitetty operatiivinen vastuuyksikkö. Operatiivisen vastuuyksikön sijainti ratkaistaan myöhemmin. VTS-keskukset yhdistetään suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Rekrytoinneista pääosa suunnataan alueille.

4.2.3 Meriturvallisuus

Nykyiset tehtävät ja tehtävänjako

Meriturvallisuus-toiminnon tehtävänä on vastata alusturvallisuudesta, alusten ja satamarakenteiden turvatoimista sekä veneilyn turvallisuudesta ja niiden valvonnasta. Alueellisten tarkastusyksiköiden tehtävänä on huolehtia lippu- ja satamavaltiovalvontaan kuuluvista paikallisista tarkastuksista ja katsastuksista, merioikeus- ja merionnettomuusasioista, pitää katsastusrekisteriä sekä ohjata merenkulun turvallisuusvalvonnan sivutoimista henkilöstöä ja myöntää veneilyyn liittyvät alus- ja henkilötodistukset. Lisäksi yksiköt suorittavat yhdessä merenkulun tarkastusyksikön ja alusteknisen yksikön kanssa alusten ja satamarakenteiden turvajärjestelyjen arvioinnin ja tarkastamisen.

Keskushallinnossa Helsingissä hoidetaan strateginen ohjaus ja kehittäminen, alusturvallisuuden valvontatehtävien suunnittelu ja kehittäminen, peruskatsastukset, alusten miehityksen määrittäminen, laivaväen pätevyyskirjojen myöntäminen, alusten ja satamarakenteiden turvajärjestelyt, kansainvälinen yhteistyö ja säädösvalmistelu. Alueilla hoidetaan paikalliset valvontatehtävät ja katsastukset ja merionnettomuusasiat, pätevyyskirjat huvi- ja vuokraveneiden kuljettajille, venetodistukset, alusten ja satamarakenteiden turvajärjestelyt ja osallistutaan yhteistyöprojekteihin. Hyvinä puolina nykyisessä työnjaossa ovat, että strateginen ohjaus ja kehittäminen tapahtuvat keskitetysti Helsingistä käsin. Operatiivinen toiminta hoidetaan

alueellisesti. Yhteistyö toimii saumatomasti toiminnon sisällä. Erikoistilanteissa ammatillista erityisosaamista on saatavilla toiminnon sisällä joustavasti. Huonona puolena on se, että lainsäädäntömuutoksista johtuvien lisääntyvien tehtävien hoitoon ei saada riittäviä resursseja.

Henkilöresurssit

Toiminnossa on noin 84 kokoaikaista henkilöä. Helsingissä näistä henkilöis-

tä on 58 henkilöä. Toiminta- ja taloussuunnitelmakauden lopussa on tavoitteellinen henkilömäärä 89 henkilöä. Poistumaksi arvioidaan 14 henkilöä tts-kaudella. Rekrytointimääräksi tts-kaudella näin ollen arvioitu 19 henkilöä.

Osaamisen kehittäminen

Tärkeimmiksi osaamisen kehittämisen alueiksi hahmoteltiin miehityksasioiden ja laivaväen pätevyysasioiden tuntemus, tarkastus- ja katsastustoiminnan

tuntemus, henkilöstön kehittäminen ja esimiestyö, toiminnan suunnittelu ja johtaminen. Nousussa oleviksi osaamisen alueiksi määriteltiin kansainvälisistä määräyksistä johtuva velvoitteiden toteuttamisen vaatimukset (ISPS/STCW auditointi) ja johtamisen hallinnan kehittäminen.

“Operatiiviset tehtävät tulisi hoitaa alueella lähellä asiakkaita, mikä takaa paremman, nopeamman ja joustavamman palvelun asiakkaille”

Työnjaon vaihtoehdot

Työnjaon osalta henkilöstösuunnitelmaprojektin järjestämässä seminaarissa tarkasteltiin vaihtoehtoisina malleina toiminnan keskityksen astetta ja alueellisuutta sekä verkostoitumisastetta.

Seminaari päättyi siihen, että strategiset tehtävät tulisi hoitaa keskuksessa Helsingissä keskitetysti. Asiantuntijatehtävät tulisi hoitaa myös keskuksessa Helsingissä yhteistyössä alueitten kanssa. Tietyissä asiantuntijatehtävissä voisi lisätä alueellisten resurssien hyväksikäyttöä. Keskittymisellä pystytään ylläpitämään ja kehittämään vahvaa asiantuntemusta. Lainsäädännön valmistelu edellyttää keskittämistä ja yhteistyötä. Operatiiviset tehtävät tulisi hoitaa alueella lähellä asiakkaita, mikä takaa paremman, nopeamman ja joustavamman palvelun asiakkaille. Keskitetyn ja alueellisen toiminnan välillä tulisi säilyttää suora yhteys, suora tulostavastuu ja tulosten mittaaminen sekä joustava asiantuntijoiden käyttömahdollisuus.

Johdon linjaus

Koko meriturvallisuuden organisaatiota ei nähdä mahdollisena siirtää pois Helsingistä. Toiminta jatkuu nykyisen mallin pohjalta. Henkilöiden sijoittuminen tarkistetaan toiminnan painopisteiden mukaiseksi. Hallinnon tehostamismahdollisuudet arvioidaan. Operatiivisia tehtäviä siirretään alueille.

4.2.4 Merikartoitus

Nykyiset tehtävät ja tehtävänjako

Keskushallinnon tehtävänä on vastata merikartoitustietojen hallinnoinnista ja arkistoinnista, merenmittauksen ja merikarttojen valmistuksen viranomais- ja tilaajatehtävistä sekä toiminnon valtakunnallisesta koordinoinnista, kehittämisestä ja ohjauksesta, valmistella merikartoituksen ohjelmat, vastata merikartoituksen tieteellisistä ja teknisistä perusteista sekä kansainvälisestä ja kansallisesta yhteistyöstä, merikartoitustietojen ja tuotteiden käyttöoikeuksista sekä valmistella kansalliset merikartoitusta koskevat ohjeistukset ja suositukset. Operatiivisia tehtäviä ollaan siirtämässä sisäiseen tuotantoon ja osa on jo siirretty perustettuun Varustamoliikelaitokseen. Merikarttojen paino ja jakelu on ulkoistettu.

Henkilöresurssit

Toiminnossa on tilaaja-viranomaistehtävissä noin 45 kokoajasta henkilöä. Keskushallinnossa Helsingissä näistä henkilöistä on kaikki. Toiminta- ja taloussuunnitelmakauden lopussa on tavoitteellinen henkilömäärä 43 henkilöä. Poistumaksi arvioidaan 11 henkilöä tts-kaudella. Rekrytointimääräksi tts-kaudella näin ollen arvioitu 9 henkilöä.

Osaamisen kehittäminen

Tärkeimmiksi osaamisen kehittämisen alueiksi määriteltiin merikartoituksen substanssin hallinta, hankintamenettelyjen hallinta ja merikartoitustietojen ja -rekisterien hallinta. Nouseviksi alueiksi nähtiin sidosryhmäyhteistyö, merikartoitustietojen hallinta ja tilaajaosaaminen.

Työnjaon vaihtoehdot

Työnjaon osalta henkilöstösuunnitelmaprojektin järjestämässä seminaarissa tarkasteltiin vaihtoehtoisina malleina 1) tilaajan tehtävien keskittäminen KH:oon (keskitys), 2) tehtävien siirtäminen alueen vastuulle ja alueiden erikoistu-

minen valtakunnallisesti (hajakeskitys) ja 3) tehtävien siirtäminen kattavasti ja tasaisesti kaikille alueyksiköille (hajautus).

Linjausesityksenä päädyttiin nykytilaan eli toiminnan keskitykseen keskukselliseen Helsingiin. Tätä tukevat kansainväliset yhteydet, synergiaedut ja toiminnan koordinointi. Toiminnan hajautus ei ole perusteltua. Sen myötä kansallinen koordinaatio häviäisi, koulutusta ja osaamista tarvittaisiin paljon lisää ja kustannukset kasvavat moninkertaiseksi.

Johdon linjaus

Toimintaa jatketaan nykyisellä, keskittetyllä toimintamallilla Helsingissä. Tilaaja-tuottaja organisoituminen etenee väylänpidon ja merikartoituksen hankintastrategia -hankkeen pohjalta.

“Keskushallinnossa Helsingissä hoidetaan talvimerenkulun strateginen ohjaus ja kehittäminen”

4.2.5 Talvimerenkulku

Nykyiset tehtävät ja tehtävänjako

Talvimerenkulun tehtävänä on vastata talvimerenkulun sujuvuudesta, jäänmurron viranomais- ja tilaajatehtävistä sekä talvimerenkulun valtakunnallisesta koordinoinnista, kehittämisestä ja ohjauksesta. Toiminto tekee talvimerenkulun avustuskautta, erivapauksia ja liikennerajoituksia koskevat päätökset. Sisävesien jäänmurron tilaaja- ja viranomaistehtävät hoitaa Järvi-suomen merenkulkupiiri. Operatiivinen toiminta on siirretty Varustamoliikelaitokselle.

Keskushallinnossa Helsingissä hoidetaan talvimerenkulun strateginen ohjaus ja kehittäminen, jäänmurron tilaaja- ja viranomaistehtävät, talvimerenkulkuun liittyvät erivapaus- ja liikennerajoituksia koskevat päätökset. Alueilla hoidetaan Saimaan jäänmurron tilaaja- ja viranomaistehtävät (JSMP). Nykyisen työnjaon hyvinä puo-

lina ovat, että viranomaistoiminta on selkeästi erotettu operatiivisesta toiminnasta, talviliikenteen kokonaisuus hoidetaan parhaiten keskitetysti, myös ruotsalaisilla jm- yhteistyökumppaneilla sama käsitys (kummallakin osapuolella yhteinen liikennerajoitus- ja talviliikennepolitiikka sekä alusliikenteen tasapuolinen kohtelu).

Henkilöresurssit

Toiminnossa on kolme kokoaikaista henkilöä. Näistä henkilöistä on kaikki keskushallinnossa Helsingissä. Toiminta- ja taloussuunnitelmakauden lopussa on tavoitteellinen henkilömäärä neljä henkilöä. Poistumaksi tts-kaudella on arvioitu yksi henkilö. Rekrytointimäärä tts-kaudella on näin ollen arviolta kaksi henkilöä.

Osaamisen kehittäminen

Tärkeimmiksi osaamisen kehittämisen alueiksi määriteltiin liikenteen infrastruktuurin hallinta (talviliikenteen häiriötön kulku, liikennerajoitukset, murjat, liikenneturvallisuuden hallinta (talviliikennereitit, öljy- ja kemikaalikuljetukset, aluskannan tekninen taso) ja hankintojen hallinta (tilaajaosaaminen, rahtaus sopimukset). Nousussa on liikenteen infrastruktuurin hallinta, hankintojen hallinta ja strategisen johtamisen hallinta.

Työnjaon vaihtoehdot

Työnjaon osalta henkilöstösuunnitelmaprojektin järjestämässä seminaarissa tarkasteltiin vaihtoehtoisina malleina toiminnan keskityksen astetta ja alueellisuutta sekä verkostoitumisastetta. Strategisten tehtävien osalta nykyinen vaihtoehto, jossa toiminnon strateginen ohjaus on keskushallinnossa Helsingissä, koettiin parhaaksi (eri merialueiden kokonaishallinta, kansainvälinen yhteistyö keskitetysti). Asiantuntijatehtävien osalta nykyinen vaihtoehto koettiin parhaaksi. Operatiiviset tehtävien osalta koettiin nykyinen vaihtoehto parhaaksi, jossa palvelut

hankitaan markkinoilta. Kilpailuttamista lisätään kilpailun avaamisen strategian mukaisesti ja markkinoiden hallintaan kiinnitetään huomiota.

Johdon linjaus

Toimintaa jatketaan nykyisellä, keskitetyllä toimintamallilla Helsingissä.

4.2.6 Yhteysalusliikenne

Nykyiset tehtävät ja tehtävänjako

Saaristomeren merenkulkupiirin tehtävänä on vastata yhteysaluspalvelujen suunnittelusta ja kehittämisestä, palvelujen hankkimisesta sekä valmistella yhteysalusliikennettä koskevat valtionavustusasiasiat. Tuotanto on siirretty Varustamoliikelaitokselle ja osin ostetaan markkinoilta.

Keskushallinnossa Helsingissä hoidetaan strateginen ohjaus ja koordinaatio mm. tulossopimuksella. (sisä- ja liikenteen rahoitusperusteet). Merenkulkupiirissä (SMMP) hoidetaan yhteysalusliikenteen tilaaja- ja viranomaistehtävät sisältäen tarpeiden selvittäminen kunnilta, aikataulujen laadinta, markkinointi, yhteysaluspalveluiden hankinta (kilpailutus, osto, sopimukset), tiedotus, aikataulut, mediayhteistyö, valvonta, rahavirtojen hallinta (lipputulot, budjettirahoitus) sekä valtakunnallisesta yhteysalusliikenteestä ja avustuksista päättäminen. Ulkoisena palveluna hoidetaan yhteysalusliikennöinti ja palvelujen tuottaminen ja avustettava liikenne. Hyvää nykyisessä työnjaossa on toimintojen valvonta siellä, missä palvelun tarvekin, paikallistuntemus, henkilöstön asiantuntemus, valmiit yhteistyöverkostot, pitkäaikainen kokemus, rahtausosaaminen keskitetty ja kyetään kaksikieliseen palveluun. Huonona puolena ovat pienen yksikön riskit (sijaisuudet, poissaolot).

Henkilöresurssit

Toiminnossa on kolme kokoaikaista henkilöä. Keskushallinnossa Helsin-

gissä näistä henkilöistä ei ole yhtään. Toiminta- ja taloussuunnitelmakauden lopussa on tavoitteellinen henkilömäärä neljä henkilöä. Poistumaa ei arvioida tulevan tts-kaudella. Rekrytointimäärä tts-kaudella on näin ollen arviolta yksi henkilö.

“Saaristomeren merenkulkupiirin tehtävänä on vastata yhteysaluspalvelujen suunnittelusta ja kehittämisestä”

Osaamisen kehittäminen

Tärkeimmiksi osaamisen kehittämisen alueiksi määriteltiin markkinoiden tuntemus (pääosin rahtausmarkkinat), rahtausosaaminen ja asiakkuuden hallinta. Nousevina alueina nähtiin kilpailuttaminen ja hankintatoimi.

Työnjaon vaihtoehdot

Työnjaon osalta henkilöstösuunnitelmaprojektin järjestämässä seminaarissa tarkasteltiin vaihtoehtoisina malleina toiminnan keskityksen astetta ja alueellisuutta sekä verkostoitumisastetta. Strategisten tehtävien osalta nykyinen vaihtoehto, jossa tulosohtaus on keskushallinnossa ja toiminnon strateginen ohjaus Turussa koettiin parhaaksi. Asiantuntijatehtävien osalta nykyinen vaihtoehto koettiin parhaaksi. Nykyistä osaamista parannetaan ja osaamisen ohuuteen liittyvät riskit minimoidaan (sijaisuudet). Operatiiviset tehtävien osalta koettiin nykyinen vaihtoehto parhaaksi, jossa palvelut hankitaan markkinoilta. Kilpailuttamista lisätään kilpailun avaamisen strategian mukaisesti ja markkinoiden hallintaan kiinnitetään huomiota.

Johdon linjaus

Toimintaa jatketaan nykyisellä, keskitetyllä toimintamallilla Turussa.

4.3 Tilaaja-viranomaisen organisointi

Merenkululaitoksen organisaatiomalli on rakennettu 1990. Silloin laitoksesta oli n. 2400 henkilöä töissä. Vuoteen

2003 henkilömäärä oli supistunut toiminnan tehostumisen kautta noin 1800 henkilöön. Rakennemuutos on muuttanut ja on muuttamassa henkilömääriä rajusti. Vuoden 2004 alusta toteutetun liikelaitostamisen seurauksena noin tuhat henkilöä siirtyi perustettuihin liikelaitoksiin. Sisäisen tuotantoon siirtyy vuoden 2004 loppuun mennessä noin 360 henkilöä ja tilaaja-viranomaiseen jää noin 300 henkilöä ja tukipalveluihin noin 130 henkilöä.

“Väyläpidossa tarvitaan alueellinen väyläviranomainen”

Rakennemuutoksen seurauksena merenkulkupiirien rooli, tehtävät ja koko ovat oleellisesti muuttuneet. Ennen tuotantopainotteisesta piiriorganisaatiosta on siirrytty alueelliseksi tilaaja-viranomaiseksi. Piireillä on tehtyjen muutoksen jälkeen kaksi perustehtävää väylänpito ja meriliikenteen ohjaus.

Meriliikenteen ohjauksen ehdotuksen mukaisesti meriliikenteen ohjauskeskuksia keskitettäisiin kahteen suureen keskukseen ja operatiivisia tehtäviä johdettaisiin keskitetysti (alueelta). Meriliikenteen ohjauksessa ei ole tarvetta hallinnolliseen alueorganisaatioon tai hallinnolliseen alueelliseen päätöksentekoon. Väyläpidossa tarvitaan alueellinen väyläviranomainen, muttei välttämättä merenkulkupiiriä hallinnollisena yksikkönä. Alueellisen väyläviranomai-

sen tehtäviä ja henkilömäärää esitetään kasvatettavaksi. Meriliikenteen ohjauksen muutosten seurauksena piirihallinnon koko supistuisi edelleen. Merenkulkupiirien keskimäärin

henkilömäärä on vähentynyt vuodesta 1990 noin kolmesta sadasta henkilöstä vain reiluun kahteenkymmeneen henkilöön.

Merenkululaitoksen kannalta on ensiarvoisen tärkeää säilyttää toiminta alueella ja hoitaa paikallisesti merenkulkuun liittyviä asioita sekä tehdä paikallisesti yhteistyötä sidosryhmien ja asiakkaiden kanssa. Rakennemuutoksen seurauksena merenkulkupiirit hallinnollisina yksikköinä eivät kuitenkaan enää ole perusteltuja. Pelkästään väyläpitoa hoitavat piirit voidaan lakkauttaa ja siirtää tehtävät alueellisen väyläviranomaisen hoidettavaksi. Tämä vähentäisi yhden hallinnollisen portaan ja parantaisi väylätoiminnon yhtenäisyyttä. Lisäksi muutos helpottaisi tehtävien keskittämistä alueille. Muutos ei vaikuttaisi alueelliseen palvelutasoon, eikä henkilömäärään.

Rekrytoinnit 2005-2009 (alustava)			
	Helsinki	Alue	Yhteensä
Väylänpito	4	6	10
Meriliikenteen ohjaus	2	7	9
Meriturvallisuus	10	9	19
Merikartoitus	9		9
Talvimerenkulku	2		2
YA-liikenne		1	1
Sisäinen tuotanto	3	27	30
Tukipalvelut	2	2	4
Yhteensä	32	52	84

Henkilöstösuunnitelma valmistuu tämän vuoden loppuun mennessä, jolloin luvut tarkentuvat. Kokonaishenkilömäärä vähenisi tts-kaudella noin 48:lla.

Johdon linjaus

Merenkululaitoksen johto päätti tehdä ehdotuksen laitoksen toiminnan uudelleenorganisoinnista siten, että merenkulkupiirit hallinnollisina yksikköinä lakkaisivat ja muuttuisivat alueelliseksi palveluyksiköiksi. Päätöksen taustalla on Merenkululaitoksen tilaaja-tuottaja-organisointi ja sen aiheuttamat muutokset merenkulkupiirien tehtävissä.

“Merenkululaitoksen kannalta on ensiarvoisen tärkeää säilyttää toiminta alueella ja hoitaa paikallisesti merenkulkuun liittyviä asioita”

Linjauksena on, että tällä hetkellä alueilla hoidettavat operatiiviset tehtävät jäisivät alueille ja alueellista osaamista vahvistetaan. Nyt tehdyn päälinjauksen pohjalta käynnistetään jatkovalmistelut ja toteutuksen suunnittelu, johon myös henkilöstö osallistuu. Valmistelutyötä tekemään käynnistettiin MKL:n hallintomallin määrittely -hanke. Hankkeessa huomioidaan marraskuun lopussa valmistuvat selvitystyöt, jotka koskevat Väylänpidon tilaajaviranomaistoimintaa ja Meriliikenteen ohjauksen viranomais-tehtäviä. Muutos toteutetaan hyvässä henkilöstöpolitiikkaa noudattaen eli ketään ei irtisanota eikä henkilöstöä pakkosiirretä. Tarkemmasta aikataulusta päätetään jatkovalmistelun pohjalta. Muutos edellyttäisi Merenkululaitosta koskevan lainsäädännön muuttamista.

Muutoksen jälkeinen tilanne (alustava)							
	KH Hki	KH alue	SL	SM	PL	JS	Yht.
Väylänpito	23		~8	~8	~8	~8	55
Meriliikenteen ohjaus	15	87					102
Meriturvallisuus	58	26					84
Merikartoitus	45						45
Talvimerenkulku	3						3
YA-liikenne				3			3
Sisäinen tuotanto	~41	~324					365
Tukipalvelut	72	17	8	12	9	11	129
Yhteensä	257	454	16	23	17	19	786

Tilaaja-tuottajan henkilöstön sijoittuminen on vielä osin kesken, joten väylänpidon ja merikartoituksen luvut ovat arvioita.

III Tukipalvelut

Selvityksen näkökulma

Tukitoimintojen osalta selvitetään ruutiinipalvelujen ulkoistamisvaihtoehtoja (tukipalveluryhmien selvityksiin verraten). Asiantuntijapalvelujen osalta selvitetään yhteistyömalli muiden väylävirastojen kesken.

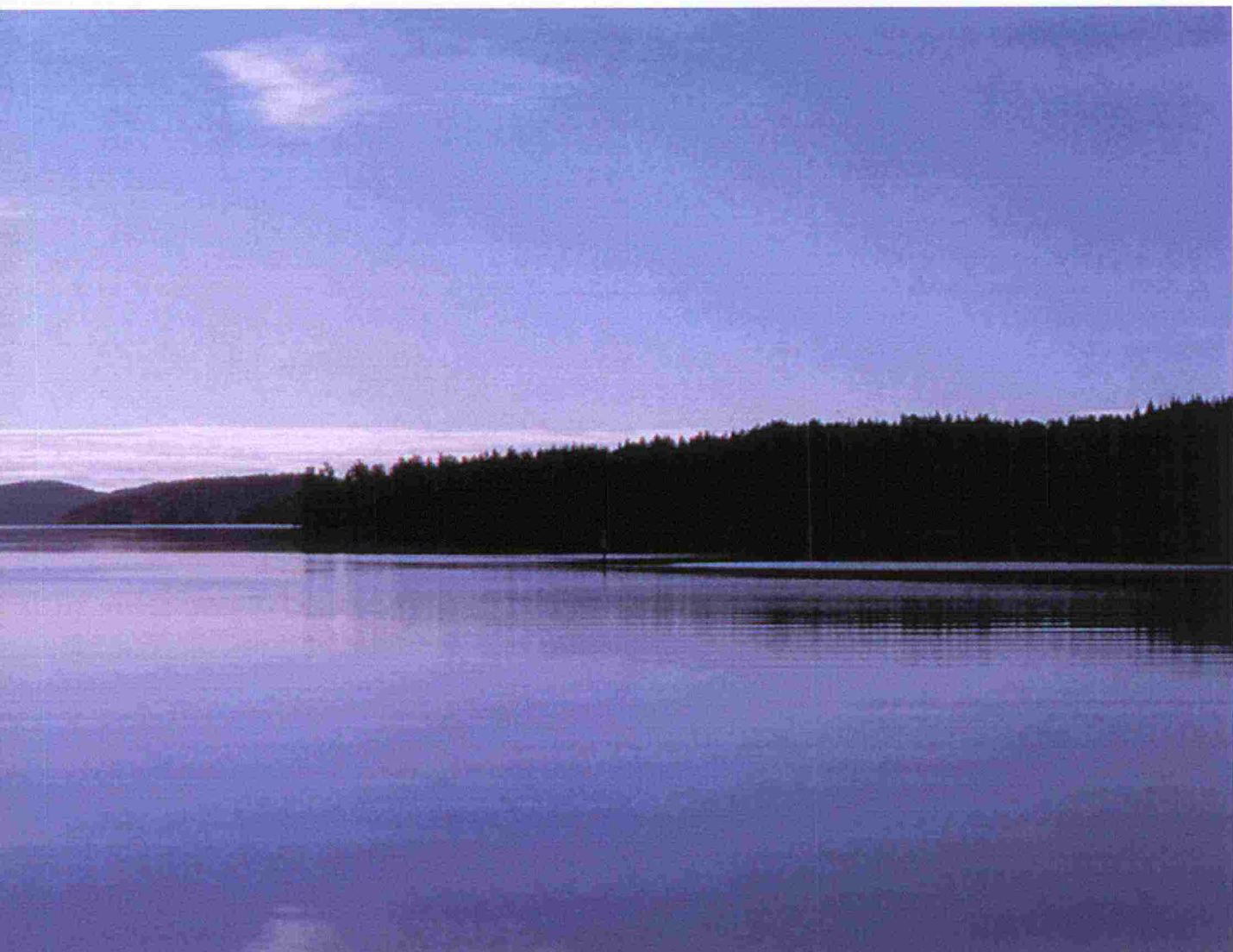
5.1 Nykyiset tehtävät ja tehtävänjako

Valtakunnallisen merenkulun tukipalveluyksikön tehtävänä on vastata laitoksen oikeuspalveluista ja turvallisuus- ja valmiusasioista, pitää alusrekisteriä ja vahvistaa aluskiinnityksiä Manner-Suomen osalta, päättää kauppa-alus-tukiasioista, ja väylämaksualennuksista ja -vapautuksista sekä lästimaksuista suoritettavista avustuksista. Lisäksi yksikön tehtävänä on laatia Suomen virallinen merenkulkuilasto ja Merenkululaitoksen sisäiset tilastot sekä koota alusrekistereistä valtakunnallinen tiedosto, kehittää merenkulun tilastointia ja ohjata merenkulkua koskevien tilas-

tollisten ja taloudellisten selvitysten ja ennusteiden laatimista.

Valtakunnallisen henkilöstö- ja hallintoyksikön tehtävänä on vastata laitoksen henkilöstöhallinnosta, palkanlaskennasta, henkilöstön kehittämisestä, työhyvinvoinnista ja laitostason henkilöstö- ja hallintotoiminnon koordinoinnista, kehittämisestä ja ohjauksesta sekä valmistella laitoksen työehto- ja virkaehtosopimuksia. Lisäksi yksikön tehtävänä on vastata laitoksen strategisesta kehittämisestä ja ohjaustoiminnasta, T&K-toiminnan koordinoinnista ja käännöspalveluista sekä keskushallinnon yhteisistä palveluista. Palkanlaskenta hoidetaan Turussa.

Valtakunnallisen tietohallintoyksikön tehtävänä on vastata laitoksen tietohallinnosta, IT-infrasta, yhteisistä tietojärjestelmistä, tietoliikenteestä, arkistotoimesta ja muista tietopalveluista. Yhteistyössä eri toimintojen kanssa yksikön tehtävänä on vastata operatiivisten sovellusten teknisistä ratkaisuista sekä tietojärjestelmien ja -palveluiden toteuttamiseksi tarvittavan yhteistyön järjestämisestä laitoksen sisällä. Lisäksi yksikön tehtävänä on vastata laitoksen IT-arkkitehtuurista, työasematuesta, teknisestä tietoturvasta, puhelin- ja teletekniikasta ja laitoksen ATK-hankinnoista sekä avustaa muita yksiköitä ohjelmistohankinnoissa sekä järjestää

niiden tarvitsemia sovellus- ja järjestelmäpalveluja. Osa tietohallinnon henkilökunnasta toimii alueilla.

Talousyksikön tehtävänä on vastata laitoksen tulosojaus-, budjetointi- ja taloussuunnittelutoiminnasta sekä hankinta- ja materiaalitoimen ohjauksesta. Lisäksi yksikkö vastaa laitoksen liike- ja talousarviokirjanpidosta, käyttö- ja vaihto-omaisuuskirjanpidosta ja maksuliikenteestä, suunnittelu- ja raportointijärjestelmistä sekä niiden kehittämisestä ja hoitaa laitoksen taloushallintopalveluja siltä osin kuin niitä ei ole määrätty muun yksikön tehtäväksi. Ostoreskontra ja käyttöomaisuuskirjanpito hoidetaan Lappeenrannassa.

Viestintäyksikön tehtävänä on vastata laitoksen viestinnän koordinoinnista, vastata laitoksen sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa sekä avustaa laitoksen johtoa yhteiskuntasuhteiden hoitamisessa, avustaa talousyksiköiden viestintään liittyvissä tehtävissä ja vastata viestintään liittyvistä erillisprojekteista ja -asioista.

Sisäisen tarkastuksen yksikön tehtävänä on tarkastaa laitoksen toiminnan ja talouden laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, arvioida laitoksen toiminnan tuloksellisuutta sekä arvioida ja selvittää johdolle sisäisen valvonnan asianmukaisuus ja riittävyys. Lisäksi si-

säinen tarkastus vastaa riskien hallinnan koordinoinnista.

Merenkulkupiirit toteuttavat valtakunnallisten tukipalvelujen ja talousyksikön piirille määrittelemät piirin ja väylänpidon tuotantoyksikön alueellisten yksiköiden hallintotehtävät sekä hoitaavat ja kehittävät henkilöstöasioita ja taloussuunnitteluun liittyviä asioita yhteistyössä valtakunnallisten tukipalvelujen ja talousyksikön kanssa.

Henkilöresurssit

Tuki- ja ohjaustoiminnossa on noin 129 vakituista henkilöä. Keskushallinnossa Helsingissä näistä henkilöistä on 77 henkilöä. Toiminta- ja taloussuunnitel-

makauden lopussa on tavoitteellinen henkilömäärä 110 henkilöä. Luonnolliseksi poistumaksi arvioidaan tts-kaudella 23 henkilöä. Rekrytointimääräksi tts-kaudella näin ollen arvioitu 4 henkilöä, riippuen Kieku- ja Time-hankkeiden toteutuksesta.

Osaamisen kehittäminen

Tärkeimmiksi osaamisen kehittämisen alueiksi nousivat osa-alueittain seuraavat osaamiset.

Ohjaus ja kehittäminen: kehitystyön keskeisten sidosryhmien hallinta / verkostoituminen, tiedon hallinta, strateginen johtaminen ja projektijohtaminen

Taloushallinto: sähköisten menetelmien hyödyntäminen, toiminnan ohjausta tukevien palvelujen hallinta ja kehittäminen (suunnittelu, sisäinen laskenta, johdon raportointi) ja talouteen liittyvän lainsäädännön ja määräysten ja niiden muutosten hallinta. Nousussa on sähköisten menetelmien hyödyntäminen, toiminnan ohjausta tukevien palveluiden hallinta ja kehittäminen, asiakaspalveluosaaminen

Tietohallinto: liikennejärjestelmän hallinta, palveluiden hallinta, tietoinfrastruktuurin hallinta (kokonaisuus), tietoturvallisuuden hallinta, asiakaspalveluosaaminen ja projektityöosaaminen. Nousussa on liikennejärjestelmän hallinta, tietoturvallisuuden hallinta, asiakkuuden hallinta, palveluiden hallinta, asiakaspalveluosaaminen, projektityöosaaminen

Henkilöstöhallinto: sähköisten henkilöstöjärjestelmien hyödyntäminen, osaamisen kehittämiseen liittyvä osaaminen ja rekrytointiosaaminen. Nousussa on sähköisten henkilöstöjärjestelmien hyödyntäminen, osaamisen kehittämiseen liittyvä osaaminen, rekrytointiosaaminen, HR-osaaminen, henkilöstöanalyysien hallinta, sähköinen asiointi ja verkostoyhteistyökyvyt.

Viestintä: viestinnän strateginen johtaminen ja suunnittelu. Nousussa on viestinnän strateginen suunnitte-

lu (kirjallinen ja suullinen viestintä), uusien viestintävälineiden hallinta ja media- ja viestintäkentän tuntemus ja ymmärtäminen

Merenkulun tukipalvelut: tarpeellisten tietojen ja välineiden tuottaminen, sidosryhmien tarpeet, tehtävien hallinta, sähköisen asiointin ja verkkopalveluiden kehittäminen. Nousussa on sähköinen palvelu, mielekkäiden tehtävien muodostaminen, toiminnan organisointi.

“Valtiohallinnon kokonaisuuden kannalta on järkevää tuottaa palvelut isoina kokonaisuuksina, mihin sähköisyys antaa hyvät mahdollisuudet”

Hallintopalvelut: asiakkuuden hallinta (asiakaspalvelu, etenkin sis.asiakkaat), palvelujen hankintojen hallinta, tiedon sisällön hallinta (erityisesti kiinteistö- ja isännöintipalvelut). Nousussa on kilpailuttaminen ja hankinta.

5.2 Vaihtoehtotarkastelu

Vaihtoehtoina selvitettiin eri osakokonaisuuksien keskittämisestä, hajauttamista, verkostoitumista, ulkoistamista ja itsepalvelua. Linjausehdotuksena määriteltiin, että henkilöstö-, talous- ja tietohallinnon operatiivisia tehtäviä tulisi siirtää palvelukeskuksiin. Asiantuntijapalveluissa tulisi verkottua enemmän muiden väylävirastojen kesken. Prosesseja kehitetään ja sähköistetään valtiohallinnon suuntaviivojen pohjalta. Suuntauksena nähtiin, että sähköisyyden ja prosessien kehittämisen seurauksena itsepalvelu lisääntyy ja palvelujen suunnittelun ja hankinnan merkitys korostuu. Perusteluna ehdotukselle ovat toiminnalliset ja taloudelliset syyt. Valtiohallinnon kokonaisuuden kannalta on järkevää tuottaa palvelut isoina kokonaisuuksina, mihin sähköisyys antaa hyvät mahdollisuudet.

Tukipalvelujen kehittämiseen vaikuttavat Valtiokonttorin vetämä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon

kehittämishjelma (KIEKU) ja Valtion tietohallinnon ohjaus ja organisointi (TIME) -hankkeet. Tässä vaiheessa ei tiedetä tarkasti, mikä näiden hankkeiden tulos on. Hankkeiden tavoitteena on muutaman lähivuoden aikana yhtenäistää valtiohallinnon talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon prosesseja ja järjestelmiä sekä keskittää näitä koskevia operatiivisia tukipalvelutehtäviä palvelukeskuksiin.

Esityksenä on, että 1) vaikutetaan aktiivisesti hankkeiden toteuttamiseen ja niiden sisältöihin. Tavoitteena on saada lisäarvoa ja hyötyä. Yhteistyötä tiivistetään hankkeisiin ja hallinnonalan virastoihin. 2) Parannetaan valmiuksia muun muassa järjestelmien ja prosessien integroinnilla ja ottamalla käyttöön sähköisiä järjestelmiä sekä kuvaamalla ja yhtenäistämällä prosesseja. Kehitetään henkilökunnan valmiuksia ja osaamista. 3) Määritellään omat avainosaimisalueet lähtökohtana oma tarve ja hyödyt. Selvitetään mitkä ovat toimintojen kannalta keskeisiä tukipalvelujen oman tuotannon avaintehtäviä ja selvitetään yhteistyön syventäminen asiantuntijapalveluissa. 4) Ratkaistaan selvi-tyksien perusteella palvelukeskuksiin siirtyminen, sen muoto ja aikataulu.

Toteutuessaan talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon operatiivisia tehtäviä hoitavaa henkilöstöä siirtyisi merkittävästi palvelukeskuksiin.

Johdon linjaus

Tukipalveluiden kehittäminen perustuu ennen muuta aktiiviseen osallistumiseen Valtiokonttorin vetämään KIEKU- ja Valtioneuvoston TIME-hankkeisiin. Järjestelmien ja prosessien sähköistämistä ja yhtenäistämistä jatketaan. Palvelukeskuksiin siirtymistä koskevat päätökset Merenkululaitoksessa tehdään, kun hankkeet ovat edenneet siihen vaiheeseen, että toimenpiteiden aikataulut ja sisältö ovat tiedossa. Asiantuntijapalveluiden osalta syvennetään yhteistyötä ja verkostoitumista muiden väylävirastojen kesken.